

Partimotion

Motion till riksdagen 2007/08:s16000 Mf

av Mona Sahlin m.fl. (s)

med anledning av prop. 2007/08:1 Budgetproposition för 2008

Sverige tjänar på rättvisa

Det går bra för Sverige. Sysselsättningen stiger och arbetslösheten faller. Skatteintäkterna ökar i både staten och kommunsektorn. Fortfarande ger högkonjunkturen goda effekter. Ändå biter sig långtidsarbetslösheten fast – inte minst bland ungdomar. Lika många behöver försörjningsstöd idag som för ett år sedan. Många, inte minst bland de äldre, har inte alls fått del av de goda tiderna. Det är hög tid att ändra på det.

Vi socialdemokrater menar att det är viktigt att nu ta tillvara de möjligheter som högkonjunkturen ger för att bryta långtidsarbetslösheten och investera i framtida konkurrenskraft. Samtidigt får inte den ekonomiska politiken spå på risken för överhettning. Då äventyras en fortsatt stark ekonomisk utveckling. Därför krävs en god avvägning mellan en ansvarsfull ekonomisk politik och nödvändiga satsningar för att förbereda Sverige för framtiden. Denna uppgift misslyckas regeringen med. Den budgetproposition som regeringen presenterade den 20 september innehåller vare sig åtgärder för att bryta långtidsarbetslösheten eller strategiska framtidssatsningar.

I stället är årets budgetproposition i det närmaste en kopia av förra årets budgetproposition. Allt fokus ligger på skattesänkningar för välbeställda, som finansieras med sämre trygghet för vanliga löntagare. Den enda skillnaden är att politiken den här gången slår än mer orättvist. Nu försämrar regeringen dramatiskt tryggheten för alla kvinnor som arbetar deltid. Utöver ett orättvist förvärvsavdrag avskaffar regeringen förmögenhetsskatten och gör om fastighetsskatten så att slott och

koja ska beskattas lika. Utöver försäkringar i föräldraförsäkringen och sjukförsäkringen ska tryggheten försämrans ännu mer för långtidssjukskrivna.

Vi socialdemokrater ställer inte upp på en sådan politik. Ökade klyftor är varken bra för tillväxt eller sysselsättning. Sverige blir inte mer konkurrenskraftigt för att vuxna inte kan få en andra chans på komvux. Svenska företag får inte lättare att rekrytera arbetskraft när den kvalificerade arbetsmarknadsutbildningen dras ned. Sverige får inte lättare att hävda sig i den globala konkurrensen för att ungdomar förvägras möjligheten att läsa vidare på högskolan. Orättvisor är inte produktiva. Sverige tjänar på rättvisa.

Vi socialdemokrater föreslår i stället att Sverige ska ta den chans som högkonjunkturen ger för att göra offensiva satsningar på fem områden. Alla dessa reformer till trots redovisar vi ett högre finansiellt sparande i de offentliga finanserna än regeringen.

1) En offensiv för fler jobb

Konkurrenskraftiga företag

- Mer resurser till forskning och utveckling för småföretag och tjänstesektorn
- Ökat exportfrämjande för småföretag och tjänstesektorn
- Mer investeringsfrämjande för att locka investeringar till Sverige
- Stöd för kommersialisering av forskningsresultat
- Ett nytt innovationslån för småföretag
- Mer riskkapital till företag i miljöteknikbranschen
- Branschutvecklingssamtal med besöksnäringen, vindkraftindustrin och ett handslag för klimatomställning med fordonsindustrin
- Nyföretagartorg
- Lägre skatt för småföretag

Investeringar för framtidens jobb

- 2 miljarder kronor mer till forskning 2008-2011 än regeringen
- 4 500 fler högskoleplatser och högre kvalitet i högskolan
- Strategiska infrastrukturinvesteringar i vägar, järnvägar och bredband
- Ett nytt investeringsstöd för miljövänligt bostadsbyggande
- Ett miljardprogram för framtidens miljonprogramsområden

Bryt långtidsarbetslösheten - fler jobb i bristyrken.

- 20 000 platser i kvalificerad arbetsmarknadsutbildning riktad mot bristyrken
- 15 000 förstärkta anställningsstöd för långtidsarbetslösa
- Avstampskurser för ungdomar som har varit arbetslösa i tre månader
- Introjobb för ungdomar
- En trygg arbetslöshetsförsäkring
- Ett fempunktsprogram för snabb introduktion i Sverige

2) Sverige ska ta täten i klimatfrågan

- Förstärkt energiforskning som skyndar på framtagandet av förnybara och energieffektiva lösningar
- Ett nytt investeringsprogram för klimatinvesteringar med fokus på transportsektorn
- Stimulans till bästa teknik och byggnadsmaterial för energieffektivisering
- Fortsatt oljekonverteringsstöd
- Stöd till lokala klimatinvesteringar med 210 miljoner kronor 2009 och 150 miljoner kronor 2010.
- Klimatmärkning så att det blir lätt att handla klimatvänligt.
- Stöd för efterkonvertering av gamla bilar.
- En bättre havsmiljö

3) Unga har rätt till kunskap och trygghet

- Kunskapsgaranti till alla elever i skolan.
- Lärarledd läxläsning för alla barn i årskurs 4-9
- Satsning på komvux
- Stöd för skolarbetet även på fritids.
- Bättre fritidsaktiviteter tillsammans med föreningslivet.
- Kultursatsning för alla barn och ungdomar
- Satsning på barn- och ungdomspsykiatri
- Bättre stöd till ungdomar på glid genom ökad tillsyn av barn- och ungdomsvården
- Fortsatt arbete för unga med missbruksproblem genom ”ett kontrakt för livet”

4) En välfärd av hög kvalitet

- Välfärden ska utvecklas – inte säljas ut
- Nationell handlingsplan för psykiatrin. 1,4 miljarder kronor mer än regeringen 2008-2010 – totalt 2,4 miljarder kronor
- Kompetensutveckling för de anställda i äldreomsorgen
- Två miljarder kronor i ökade anslag till rättsväsendet
- Bättre trygghet i sjukpenningen och föräldrapenningen
- En andra chans i föräldraförsäkringen
- Höjt bostadstillägg till förtidspensionärer
- Förbättrad ålderspension för personer med sjuk- och aktivitetsersättning

5) Skatt efter bärkraft

- Sänkt skatt för pensionärens med 2 000 kronor om året
- Lägre avgifter till a-kassan och nedskalat förvärsavdrag
- Nej till avskaffad förmögenhetsskatt
- Nej till regeringens nya fastighetsskatt
- Nej till andra steget i förvärsavdraget

Innehållsförteckning

Sverige tjänar på rättvisa	1
Innehållsförteckning	5
Den ekonomiska utvecklingen.....	16
Amerikansk bolånekris	16
Svensk utveckling	16
Stigande sysselsättning	17
Långsiktiga ekonomiska konsekvenser av regeringens politik.....	19
Sunda offentliga finanser.....	20
Överskott i de offentliga finanserna.....	20
Det finanspolitiska ramverket	21
Ofinansierade skattesänkningar riskerar att leda till höjda räntor	21
Utgiftstaken ska hållas	22
En god ekonomi i kommunsektorn är avgörande för välfärden	23
En offensiv för fler i arbete.....	25
Ett konkurrenskraftigt näringsliv	25
Strategiska framtidsinvesteringar	29
Bryt långtidsarbetslösheten – fler jobb i bristyrken.....	32
Ett fempunktsprogram för snabb introduktion	37
En kunskapsskola för alla	40
Bättre förutsättningar att lära i skolan – med en bred lärläsnings-satsning	40
En utvecklande vardag för barnen	41
En kunskapsgaranti till alla Sveriges elever	41
En andra chans till grundläggande kunskaper	42
Utveckla förskolan	42
Lärofortbildning	43
Sverige ska gå i täten i den gröna omställningen	44
Gröna transporter	46
Forskning och investeringar för minskad energianvändning	46
En välfärd av hög kvalitet.....	50
Alla ska ha rätt till en god sjukvård på lika villkor.....	50
Ja till strategisk läkemedelsanvändning - nej till slopat apoteksmonopol	51
Alla ska ha råd med tandvård	52
En nationell handlingsplan för psykiatrin	52

En bättre vård och omsorg om de äldre	53
Trygga försäkringar	54
Bättre stöd tillbaka i arbete	54
En modern familjepolitik	56
En andra chans i föräldraförsäkringen	57
Bättre trygghet för förtidspensionärer.....	57
Trygghet mot brott	58
Skatt efter bärkraft	60
Rättvisa skatter.....	60
Lägre skatt för pensionärer	62
Sänkta avgifter för medlemskap i a-kassan och nedskalat förvärvsavdrag	62
Nej till andra steget i förvärvsavdraget	63
Nej till avskaffad förmögenhetsskatt	64
Rättvis beskattning av bostäder i stället för blå skatteväxling.....	67

Bilaga:

Budget- och skattebilaga med genomgångar av samtliga utgiftsområden
samt skatter & övriga inkomster

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet till 982 miljarder kronor 2008 i enlighet med vad som anförs i motionen.
2. Riksdagen avslår regeringens förslag till utgiftstak för staten inklusive ålderspensionssystemet för 2009 och 2010.
3. Riksdagen godkänner beräkningen av statsbudgetens inkomster för 2008 i enlighet med vad som anförs i motionen.
4. Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2008 i enlighet med vad som anförs i motionen.
5. Riksdagen godkänner beräkningen av utgifter på utgiftsområden för 2009 och 2010 i enlighet med vad som anförs i motionen.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen kontinuerligt ska informera oppositionspartierna om förhållandena i den finansiella sektorn.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att fördelningspolitisk redogörelse av regeringens förslag.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inriktningen av skattepolitiken.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en differentierad fastighetsskatt.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om höjt grundavdrag för pensionärer.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sänkta egenavgifter i a-kassan.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förvärvsavdraget.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förmögenhetsskatten.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skatteavdrag för hushållsnära tjänster.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om arbetsgivaravgifter.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sänkta socialavgifter för företag.

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skatt på diesel.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skatt på alkohol.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stödet till radio- och kassettidningar.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om hovstaten.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Regeringskansliets anslag.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Länsstyrelsernas tillsynsverksamhet.
23. Riksdagen avslår regeringens förslag till mål för politikområde Demokrati och regeringens förslag att upphäva nuvarande mål för politikområdet.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om svenska beskickningar utomlands.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om effektiviserad fastighetsförvaltning.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utnämningsspolitiken.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att bekämpa skattefusk.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att samla in uppgifter på fysiska personers förmögenhet.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förbättrad internationell skattekontroll.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Tullverkets gränskontroll.
31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om satsningar på polisen.
32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Domstolsväsendet.

33. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Kriminalvården.
34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om anslaget till SIPRI.
35. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om avräkningar för skuldavskrivningar.
36. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om avvisningskostnader.
37. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om pliktsystemet.
38. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av Räddningsskolor.
39. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillsätta en utredning om försvarsmaktens personalförsörjning.
40. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att hänskjuta frågan om Försvarsmaktens möjlighet att införa aspirantskolor för militär grundutbildning till den föreslagna utredningen om försvarsmaktens personalförsörjning.
41. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att frågan om antagning till Officersutbildning får hänskjutas till den föreslagna utredningen om försvarsmaktens personalförsörjning.
42. Riksdagen godkänner investeringsplan för Försvarsmakten för 2008-2010 i enlighet med vad som anförs i motionen.
43. Riksdagen godkänner anskaffning av materielprojekt under 2008 i enlighet med vad som anförs i motionen.
44. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om de resurser som frigörs när kostnaderna för inköp av JAS 39 Gripen dras in.
45. Riksdagen bifaller regeringens förslag till mål för politikområde Äldrepolitik med tillägget att måluppfyllelsen ska följas upp även med avseende på likvärdighet i kvalitet och tillgång till vård och omsorg.
46. Riksdagen bifaller regeringens förslag till mål för politikområde Hälso- och sjukvårdspolitik med tillägget att arbetet även särskilt ska inriktas på att säkerställa en likvärdig sjukvård som ges efter behov.

47. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Kompetensstege i äldreomsorgen.
48. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stimulans till äldreomsorg på entreprenad.
49. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en nationell handlingsplan för psykiatri.
50. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stöd till funktionshindrade.
51. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om missbrukssatsningen ”Ett kontrakt för livet” efter år 2008.
52. Riksdagen beslutar om ändring i 3 kap. 5 § lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension enligt följande lydelse:

”Ett pensionsgrundande belopp enligt 4§ skall för hel inkomstrelaterad sjukersättning och hel inkomstrelaterad aktivitetsersättning beräknas enligt följande. Den antagandeinkomst som ligger till grund för den inkomstrelaterade ersättningen skall minskas med ett belopp motsvarande 7 procent av antagandeinkomsten. Det pensionsgrundande beloppet utgör för varje månad som hel ersättning uppburits skillnaden mellan en tolfedel av den minskade antagandeinkomsten och den pensionsgrundande inkomsten av nämnda ersättning efter avdrag enligt 2 kap. 21§. Har den försäkrade för en månad uppburit en fjärdedels, halv, två tredjedels eller tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning skall vid beräkningen enligt första stycket användas så stor andel av antagandeinkomsten som svarar mot graden av sjukersättningen eller aktivitetsersättning. Utbetalas för hel månad endast en del av sjukersättningen eller aktivitetsersättning enligt bestämmelserna i 16 kap. 20§ lagen (1962:381) om allmän försäkring skall vid beräkning enligt först stycket användas så stor andel av antagandeinkomsten som svarar mot den utbetalade delen.”

53. Riksdagen beslutar att avslå regeringens förslag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring.
54. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ersättningsnivåerna i sjukförsäkringen.

55. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring så att det vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst bortses från sådan inkomst av anställning och annat förvärvsarbete som överstiger tio gånger prisbasbeloppet.
56. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön så att det vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst bortses från sådan inkomst av anställning och annat förvärvsarbete som överstiger tio gånger prisbasbeloppet.
57. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i lagen om sjuk- och aktivitetsersättning i enlighet med vad som anförts i motionen.
58. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i motionen om en andra chans i föräldraförsäkringen.
59. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i motionen om vårdnadsbidrag och jämställdhetsbonus.
60. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i motionen om avstampsutbildningar.
61. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i motionen om satsningar på långtidsarbetslösa och långtidssjukskrivna.
62. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i motionen om introjobb för ungdomar.
63. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i motionen om insatser riktade till personalförsörjning i bristyrken.
64. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i motionen om fler ska få 80 % av sin tidigare inkomst vid arbetslöshet.
65. Riksdagen avslår regeringens förslag om fler karensdagar i arbetslöshetsförsäkringen.
66. Riksdagen avslår regeringens förslag om försämringar för deltidsarbetslösa i arbetslöshetsförsäkringen.
67. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i motionen om solidaritetsbonus till kommuner som tar mot många flyktingar.
68. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i motionen om förstärkning av arbetsmiljöarbetet.
69. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i motionen om behovet av arbetslivsforskning.

70. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om medel till regeringens disposition under anslag 23:1 Arbetsmiljöverket.
71. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i lagen om anställningsskydd som möjliggör att heltid blir en rättighet och deltid en möjlighet.
72. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stärkt anställningstrygghet för visstidsanställda.
73. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att återinföra plusjobb för äldre fram till pension.
74. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa förstärkta nystartsjobb.
75. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett fempunktsprogram för snabb introduktion av nya svenskar.
76. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nyföretagartorg.
77. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en särskild vuxenutbildningssatsning.
78. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lärarledd läxläsning i grundskolan.
79. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om aktivitets- och läxläsningssatsning på fritids.
80. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utökat antal studieplatser på högskolan.
81. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om satsning på breddad rekrytering och pedagogisk utveckling inom högskolan.
82. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökad satsning på forskning.
83. Riksdagen avslår regeringens förslag till mål och huvudområden för samordning och redovisning av den nationella ungdomspolitiken.
84. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en fri entré-reform på de statliga museerna.

85. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av kultursatsningar för barn och unga.
86. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en satsning på regionalt och lokalt kulturliv.
87. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att fortsätta ge bidrag till En bok för alla.
88. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om resursbehovet inom Teateralliansen.
89. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inrättande av en permanent EWK-utställning.
90. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om amatörkultur.
91. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett investeringsstöd till byggnation av hyresbostäder.
92. Riksdagen avslår regeringens förslag till mål för politikområde Bostadspolitik och regeringens förslag att upphäva nuvarande mål för politikområdet.
93. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av insatser för bostäderna i miljonprogrammet.
94. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kreditgarantier.
95. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av försvarsmaktens mark i syfte att öppna för försäljning av mark till bostadsändamål.
96. Riksdagen avslår regeringens förslag till mål för politikområde Konsumentpolitik och regeringens förslag att upphäva nuvarande mål för politikområdet.
97. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bostadsbidragets utgiftsområdestillhörighet.
98. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inriktningen på ett nytt bostadsfinansieringssystem.
99. Riksdagen avslår regeringens förslag till mål för politikområde regional tillväxtpolitik och regeringens förslag att upphäva nuvarande mål för politikområdet.

100. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av klimatinvesteringsprogram.
101. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om biologisk mångfald.
102. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en enhetlig klimatmärkning.
103. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av stöd för efterkonvertering av gamla bilar.
104. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att behålla bilskrotningsfonden.
105. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inventering och oljesanering av skeppsvrak.
106. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 34:4 Sanering och återställning av förorenade områden besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 620 000 000 kronor under 2009–2015.
107. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 35:2 Regionala och lokala insatser för energieffektivisering m.m. besluta om åtgärder som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 365 000 000 kronor 2009 och 855 000 000 kronor under 2010–2012.
108. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 35:5 Energiforskning besluta om åtgärder som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 865 000 000 kronor under 2009 och 3 905 000 000 kronor under 2010–2012.
109. Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om stöd för konvertering från direktverkande el-värme m.m. med de anslagsnivåer som finns angivna i motionen.
110. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inriktningen på energiforskning och investeringsprogram.
111. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att effektreserven på elmarknaden senast 2009 ska utföras av kraftbolagen själva.
112. Riksdagen avslår regeringens förslag till mål för politikområdet IT, elektronisk kommunikation och post.

113. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av stöd till bredbandsutbyggnad.
114. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om hur intäkterna från trängselskatten i Stockholm ska användas.
115. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förtida amorteringar på infrastrukturellån.
116. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av ökade satsningar på trafiksäkerhet.
117. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av utökat stöd till fiskerinäringen.
118. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 676 615 000 kronor under 2009, högst 1 234 600 000 kronor under 2010, högst 1 150 400 000 kronor under 2011, högst 281 000 000 kronor under 2012 och högst 527 385 000 kronor därefter.
119. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 38:2 Näringslivsutveckling m.m. ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 260 000 000 kronor 2009 och 270 000 000 kronor under 2010–2012.
120. Riksdagen avslår regeringens förslag att regeringen under 2008 vidtar åtgärder för en förbättrad kapitalstruktur i statligt ägda bolag enligt de villkor som regeringen förordar.
121. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 26:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 150 000 000 kronor under 2009 och 950 000 000 kronor under 2010–2012.
122. Riksdagen avslår regeringens förslag till mål för politikområde Näringspolitik och regeringens förslag att upphäva nuvarande mål för politikområdet.
123. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stöd till kommuner som utsatts för naturkatastrofer.

Den ekonomiska utvecklingen

Amerikansk bolånekris

Världsekonomin har vuxit starkt de senaste åren. Det kan förklaras av ökad global handel, ökad produktivitet, ökat arbetsutbud, expansiv penningpolitik och stigande huspriser. Många länder har dock börjat att strama åt sin penningpolitik, som följd av högre inflation. Den globala ekonomiska utvecklingen ser ut att bli relativt stark också under kommande år, även om den mattas något.

Det stora orosmolnet är utvecklingen på den amerikanska bostadsmarknaden och dess konsekvenser på de internationella finansmarknaderna. I likhet med 1998 har riskpremierna stigit och räntespreadar ökat. Det är i dagsläget svårt att bedöma vart utvecklingen är på väg, och om utvecklingen kommer att ha några större effekter på världsekonomin. Det finns en utbredd oro som i sig påverkar aktiviteterna i ekonomin. Den amerikanska centralbanken beslutade den 18 september att sänka räntan med 50 punkter. Den europeiska centralbanken har intervenerat för att hålla uppe likviditeten på de finansiella marknaderna. I Storbritannien har regeringen agerat för att understödja bankväsendet.

Sveriges starka ekonomi, som byggs upp under de senaste 12 åren, är relativt väl rustad för att klara en ökad turbulens på finansmarknaderna. Samtidigt är Sverige ett litet land, som är beroende av omvärlden. Därför är det viktigt att kunna agera, om det behövs. Vi socialdemokrater är beredda att ta vårt ansvar vid en krissituation. För att det ska vara möjligt måste regeringen framöver kontinuerligt informera oppositionspartierna om förhållandena i den finansiella sektorn.

Svensk utveckling

År 2007 beräknas tillväxten uppgå till 3,2 procent. Det är en hög tillväxtsiffra, även om den inte beräknas nå upp till 2006 års tillväxt på 4,4 procent. Den svenska ekonomin har under det senaste året framförallt drivits av en stark inhemsk efterfrågan.

I budgetpropositionen för 2008 redovisar Finansdepartementet en prognos över den ekonomiska tillväxten på 3,2 procent 2008, 2,5 procent 2009 och 2,2 procent 2010

Tabell 1. Försörjningsbalans

<i>Procentuell förändring</i>	2008	2009	2010
Hushållens konsumtionsutgifter	3,8	3,2	2,3
Offentliga konsumtionsutgifter	1,0	0,3	0,1
Statliga	-0,9	-0,4	-1,6
Kommunala	1,8	0,5	0,7
Fasta bruttoinvesteringar	4,6	3,5	3,4
Lagerinvesteringar	0,1	0,0	0,2
Export	6,0	6,0	6,0
Import	6,5	6,5	6,3
BNP, faktisk	3,2	2,5	2,2
BNP, kalenderkorrigerad	3,0	2,5	1,9

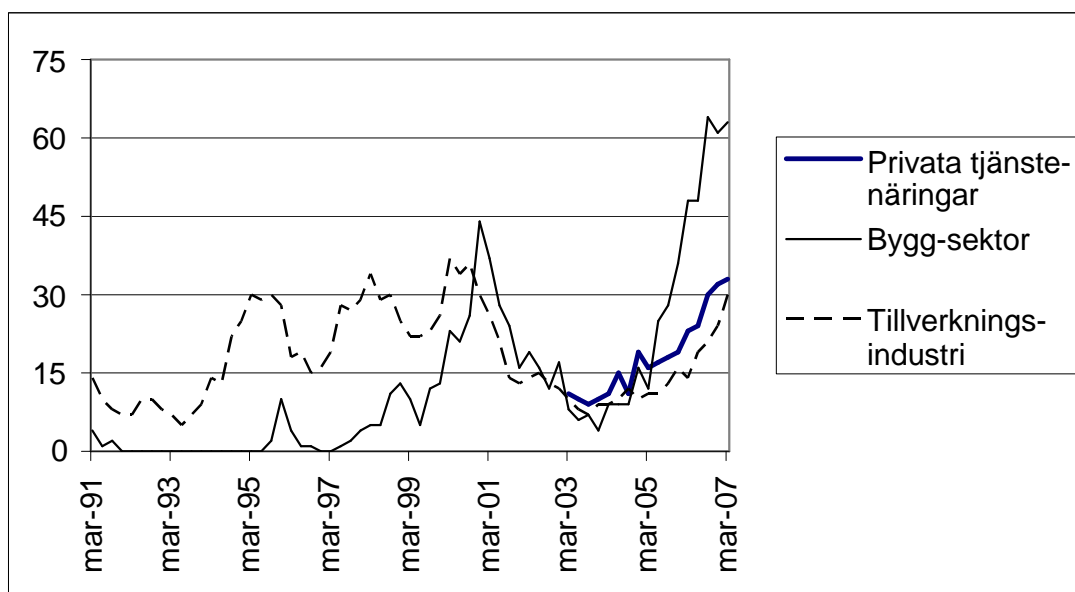
Källa: Finansdepartementet, budgetpropositionen för 2008

Stigande sysselsättning

År 2006 var ett starkt år för svensk ekonomi som helhet, inte minst när det gäller arbetsmarknaden. Mellan augusti 2005 och augusti 2006 ökade sysselsättningen med 93 000 personer. Det skedde utan att ersättningen i a-kassan behövde försämras eller att skatterna för höginkomsttagare eller förmögna sänktes. Enligt Finansdepartementets prognoser kommer arbetsmarknaden att fortsätta att utvecklas positivt framöver. Detta är främst en följd av en stark konjunktur. Många företag har dock brist på arbetskraft. Därför måste arbetsmarknadspolitiken i större utsträckning vara inriktad på att ge arbetslösa utbildning inom bristyrken.

Diagram 1. Allt fler företag har brist på arbetskraft

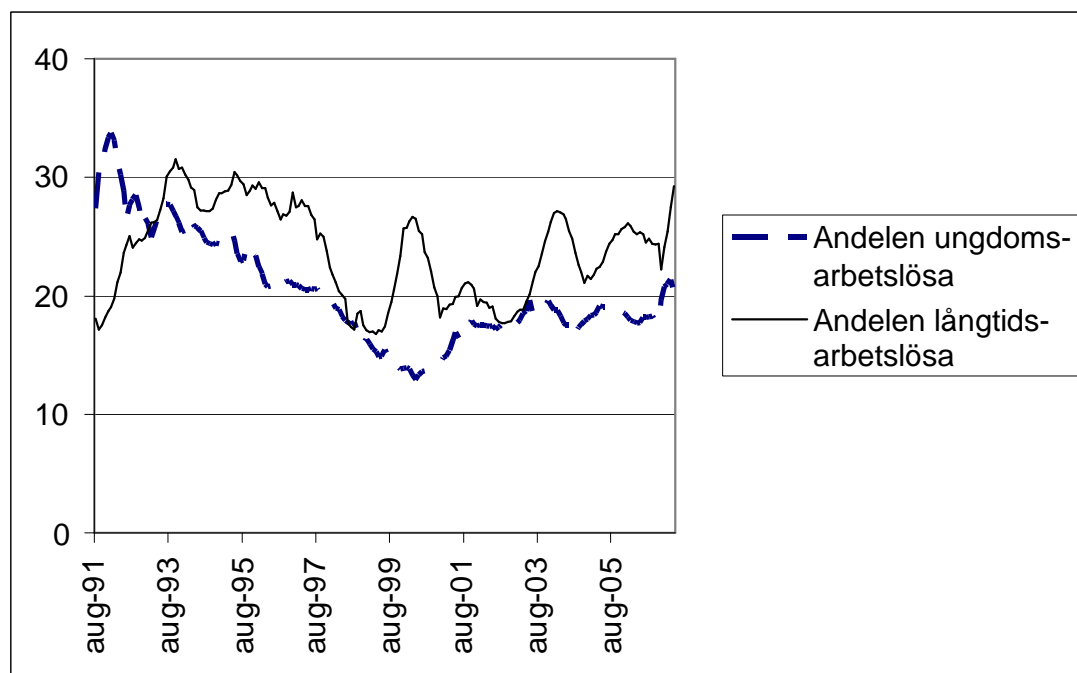
Andelen företag, uppdelat i sektorer, som rapporterar brist på arbetskraft

Källa: Riksbanken

Företrädare för regeringen har vid ett flertal tillfällen hävdat att en tredjedel av de nya jobben är deras förtjänst, och hänvisat till Konjunkturinstitutet. Det påståendet stämmer inte. Konjunkturinstitutet har själva lagt ut ett särskilt förtydligande, där de påpekar att det inte går att uttala sig om effekterna av regeringens politik på de nya arbeten som har skapats sedan den 1 januari 2007.

Det är också oroväckande att arbetslösheten biter sig fast bland ungdomar och att långtidsarbetslösa inte kommer in på arbetsmarknaden.

Diagram 2. Arbetslösheten biter sig fast bland ungdomar och långtidsarbetslösa

Källa: Riksbanken

Långsiktiga ekonomiska konsekvenser av regeringens politik

I debatten om arbetslöshetsförsäkringens effekter på sysselsättningen har regeringen hävdats att en sänkning av ersättningsnivån skulle vara ensidigt positiv för svensk ekonomi och sysselsättning. Detta påstående ifrågasätts av allt fler forskare.

I årets upplaga av *Employment Outlook (2007)* pekar OECD på att en mer generös arbetslöshetsförsäkring tenderar att leda till bättre matchning på arbetsmarknaden eftersom den arbetslöse får bättre ekonomiska förutsättningar att söka efter lämpligt arbete som motsvarar utbildningsnivå och kompetens. Enligt flera studier ger det bättre förutsättningar för att hitta ett nytt jobb med god lön. Det innebär att motsatsen som uppnås genom en lägre ersättning till de arbetslösa – att tvinga den arbetslöse att ta första bästa jobb – inte är bra för produktiviteten i ekonomin.

En mer generös arbetslöshetsförsäkring tenderar att ha en positiv effekt på skapandet av högproduktiva jobb. Med lägre ersättning till de arbetslösa – som därmed tvingas ta första bästa jobb – uppnås motsatsen, och produktiviteten i ekonomin skadas.

Regeringen bekräftar själv OECD:s tes i bilaga 2 till årets budgetproposition, Svensk ekonomi. Där återfinns följande konstaterande: *”Det är i och för sig sannolikt att tillväxten i arbetskraftens genomsnittliga produktivitet dämpas framöver. Detta är bl.a.*

en följd av långsammare ökning i den genomsnittliga utbildningsnivån och av regeringens arbetsmarknadsreformer”.

Sunda offentliga finanser

Sverige ska ha sunda offentliga finanser. Det är en förutsättning för uthållig tillväxt och stabil välfärd. Genom överskott i goda tider förhindras nedskärningar i sämre tider, då välfärden behövs som mest. Sunda offentliga finanser är även en fråga om rättvisa mot kommande generationer.

En ansvarsfull ekonomisk politik under många år av socialdemokratiskt styre har lagt grunden till dagens goda offentliga finanser. Under de kommande åren är möjligheten för ett högt finansiellt sparande i den offentliga sektorn god. Den tillträdande regeringen har kunnat påbörja mandatperioden med mycket gynnsamma ekonomiska förutsättningar.

I denna motion föreslås en rad satsningar. De ryms alla inom en mer ansvarsfull budget än den som regeringen presenterar. Det finansiella sparandet är 1,1 miljard kronor högre än regeringens 2008, 2,5 miljarder kronor högre 2009 och 2,2 miljarder kronor högre 2010.

Överskott i de offentliga finanserna

För att minska den offentliga sektorns nettoskuld, skapa en buffert för att möta den demografiska utvecklingens kommande påfrestningar på de offentliga välfärdssystemen och bidra till en betryggande marginal till gränsen på 3 procent av BNP i underskott i EU:s stabilitets- och tillväxtpakt infördes år 2000 ett överskottsmål för de offentliga finanserna. Det innebar att de offentliga finanserna ska visa ett överskott på 2 procent av BNP över en konjunkturcykel. I och med att PPM-sparandet inte längre ska räknas med i det offentliga sparandet, har målet justerats ned till ett överskott om 1 procent av BNP.

Sedan överskottsmålet infördes 2000 och fram till och med 2006 har den offentliga sektorns finansiella sparande i genomsnitt uppgått till 1,1 procent av BNP enligt det nya sättet att räkna på. Därmed klarades överskottsmålet under den period då vi socialdemokrater satt i regeringsställning.

Det finanspolitiska ramverket

Regeringen skrev i vårpropositionen att arbetet med en översyn av det finanspolitiska ramverket, som aviserades i budgetpropositionen för 2007, kommer att fortsätta under mandatperioden.

Vi socialdemokrater menar att det nuvarande finanspolitiska ramverket har tjänat Sverige väl och anser därför att det finns skäl att behålla den nuvarande ordningen. Vi har dock inget emot att ramverket kontinuerligt utvärderas.

Vi socialdemokrater anser att det är viktigt att kunna följa den ekonomiska politikens betydelse för inkomstfördelningen i samhället. Vi vill därför skärpa kraven på att regeringen ska lämna en fördelningspolitisk redogörelse av sina förslag.

Ofinansierade skattesänkningar riskerar att leda till höjda räntor

I budgetpropositionen för 2007 presenterade regeringen ofinansierade förslag om nästan 19 miljarder kronor för 2007 och 2008. I 2007 års ekonomiska vårproposition presenterades ytterligare ofinansierade förslag om 23 miljarder kronor för 2008 och 2009.

Regeringen insåg själv att detta skulle leda till högre räntor. I 2007 års ekonomiska vårproposition prognostiserade regeringen att riksbanken skulle vara tvungna att höja reporäntan. Detta skedde redan vid riksbankens penningpolitiska sammanträde i juni 2007, då riksbanken höjde sin räntebana. En viktig förklaring till höjningen av räntebanan var enligt riksbanken regeringens alltför expansiva ekonomiska politik:

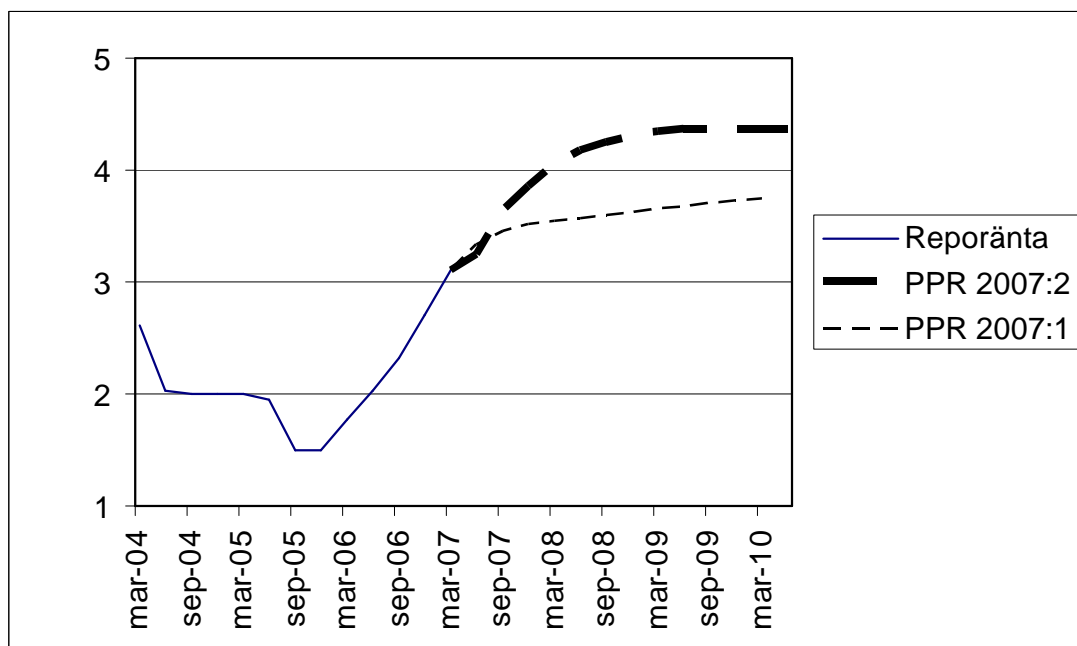
”Den nya bedömningen innebär att reporäntan behöver höjas mer framöver än vad som ansågs motiverat i februari. Detta beror på att arbetsmarknaden har blivit stramare, löneavtalen högre och finanspolitiken mer expansiv än vad Riksbanken då räknade med”¹.

---

¹ Riksbankens penningpolitiska rapport, juni 2007

Diagram 3. Riksbanken nya räntebana

Förändring i riksbankens räntebana från första och andra penningpolitiska mötet 2007

Källa: Riksbanken

I budgetpropositionen för 2008 föreslår regeringen ofinansierade förslag om ytterligare 11 miljarder kronor. Regeringens prognos för räntebanan ligger också fortfarande över riksbankens, vilket är en naturlig följd av den höga inflationstakt som regeringen förutspår. Inflationen och räntorna är redan på väg uppåt. Regeringen räknar upp konsumentprisindex (KPI) i budgetpropositionen för 2008 jämfört med 2007 års ekonomiska vårproposition. KPI räknas upp med 0,4 procentenheter 2007 till 2,2 procent, med 0,5 procentenheter 2008 till 2,8 procent och med 0,2 procentenheter 2009 till 2,9 procent. Den underliggande inflationen mätt som UNDI_X beräknas ligga över 2-procentmålet både 2009 och 2010. Det kan innebära att reporäntan blir ännu högre än vad regeringen redan förutspått.

Utgiftstaken ska hållas

För att förhindra att tillfälligt högre inkomster används för att finansiera varaktigt högre utgifter infördes 1997 ett system med utgiftstak för staten. Sedan systemet infördes har utgiftstaken klarats samtliga år och bidragit till en ansvarsfull finanspolitik och sunda offentliga finanser.

Vi socialdemokrater föreslår i denna budgetmotion att utgiftstaket ska uppgå till 982 miljarder kronor 2008. Det är ett utgiftstak som ligger väl i linje med kravet på sunda offentliga finanser. Därutöver avvisar vi regeringens förslag till utgiftstak för 2009 och 2010.

En god ekonomi i kommunsektorn är avgörande för välfärden

Under de senaste åren har det ekonomiska resultatet i kommunsektorn förbättrats, bland annat till följd av en allmänt stark ekonomisk utveckling, medvetna statliga satsningar och ett aktivt arbete för att förbättra ekonomin i många kommuner och landsting.

Precis som i budgetpropositionen för 2007 och i 2007 års ekonomiska vårproposition går det inte heller i budgetpropositionen för 2008 att utläsa några konsekvenser av regeringens politik för kommunsektorn. Det gäller till exempel nedskärningarna i ersättningssystemen.

Nu går regeringen vidare och föreslår ytterligare försämringar i arbetslöshetsförsäkringen för deltidsarbetslösa, två ytterligare karensdagar i arbetslöshetsförsäkringen och lägre ersättning i föräldra- och sjukpenning. Dessa förändringar påverkar direkt kommunsektorns skatteintäkter. Enligt Riksdagens utredningstjänst minskar skatteintäkterna i kommunsektorn med 1,8 miljarder kronor.

Inte heller denna gång kompenserar regeringen kommunerna för dessa åtgärder. Detta förfarande strider mot de löften som uttalades av regeringspartierna i valrörelsen.

I den budgetmotion som vi socialdemokrater presenterar är de sammantagna satsningarna på kommunerna större än regeringens, se tabell nedan. En god ekonomi i kommunsektorn är avgörande för utvecklingen i skolan, vården och omsorgen.

(s)-satsningar på kommunsektorn*

<i>(mkr)</i>	2008	2009	2010
Kompetensstege i äldreomsorgen	150	150	150
Läxläsning för barn åk. 4 - 9	125	250	250
Aktivitets- och läxläsningssatsning på fritids	100	200	200
Vuxenutbildningssatsning, komvux	600	600	600
Stöd till klimatinvesteringar		210	150

Nyföretagartorg	100	100	100
Stöd vid naturkatastrofer	50	50	50
(s)-satsningar på kommunsektorn	1 125	1 560	1 560

*) Satsningar utöver en teknisk justering av det generella statsbidraget.

En offensiv för fler i arbete

Det går bra för Sverige. Sysselsättningen stiger och arbetslösheten sjunker. Men fortfarande märks det inte för alla. Långtidsarbetslösheten biter sig fast. De som har det ekonomiskt allra svårast och behöver försörjningsstöd är lika många som för ett år sedan. Regeringen försitter den chans som högkonjunkturen ger att ta tag i dessa problem och hjälpa dem som står längst ifrån arbetsmarknaden tillbaka till arbete. I stället målar de med breda penseldrag genom att till exempel sänka skatter för företag i vissa branscher utan krav på att företagen nyanställer.

Ett tydligt exempel är långtidsarbetslösheten bland ungdomar. Trots den goda konjunkturen har 7 500 ungdomar varit arbetslösa i mer än tre månader – en ökning med 300 procent under regeringens första år vid makten. I stället för att rikta särskilda insatser mot dessa arbetslösa ungdomar väljer regeringen att ge alla företag som redan har anställt ungdomar en skattesubvention – vilket innebär att företag som McDonalds och Sodexo får miljontals kronor i skattesänkningar utan att de behöver göra en enda nyanställning.

Parallellt med den stigande sysselsättningen redovisar fler och fler branscher brist på arbetskraft. Enligt Konjunkturinstitutets senaste barometer uppger över 60 procent av alla företag i byggsektorn att de har brist på arbetskraft, och även inom den privata tjänstesektorn och tillverkningsindustrin har arbetskraftsbristen ökat. Den risk som tidigare fanns för flaskhalsar inom några få branscher verkar ha spridit sig till stora delar av näringslivet.

Samtidigt vet vi att den högkonjunktur som Sverige är inne i just nu inte kommer att vara för evigt. Utmaningarna inför framtiden är många. Ska Sverige kunna konkurrera med kunskap och kompetens krävs stora investeringar. Det handlar om allt ifrån breda utbildningssatsningar som börjar redan i förskolan till ökade resurser till spjutspetsforskning vid landets högskolor och universitet. Dessutom måste vi förbättra företagsklimatet så att fler vill bidra till att skapa morgondagens arbetsplatser.

Ett konkurrenskraftigt näringsliv

Sverige ska vara ett av världens mest konkurrenskraftiga länder. För att nå dit vill vi förena en politik för frihandel, öppenhet och konkurrens med breda satsningar på

kunskap, entreprenörskap och trygghet för alla. Nu, i goda tider kan vi rusta oss för de stora utmaningar vi ser i att ställa om till ett hållbart samhälle och möta de demografiska förändringarna. Vi är oroande över att regeringen ersätter offensiva satsningar på kunskap med subventioner till låglönejobb och sämre omställningstrygghet. I denna motion föreslås ett flertal åtgärder för ett konkurrenskraftigt näringsliv.

1. Forskning och utveckling för små- och tjänsteföretag

För att stärka konkurrenskraften krävs ständigt bättre varor och tjänster och effektivare produktionsmetoder. Detta förutsätter en väl fungerande företagsnära forskning. För de stora industriföretagen är det sedan länge naturligt att samverka med forsknings-samhället – men i de små företagen och i stora delar av tjänstesektorn är detta långt ifrån lika självklart. Vi socialdemokrater drev under den förra mandatperioden på för att öka de mindre företagens forskning och utveckling inom ramen för forskningsprogrammet Forska&Väx. Programmet blev uppskattat och kvaliteten på ansökningarna hög. För att ge fler småföretag möjlighet att växa genom innovativa varor och tjänster vill vi fördubbla anslagen till Forska&Väx med 200 miljoner kronor per år under 2008 till 2010. Av denna satsning ska huvuddelen riktas till den högkvalitativa tjänstesektorn och miljöteknikbranschen.

2. Ökad kommersialisering av forskningsresultat från högskolor och universitet

Forskningen vid svenska högskolor och universitet är världsledande i många discipliner. Däremot är det långt ifrån alla högskolor och universitet som har möjlighet att stödja sina forskare i att omsätta forskningsresultaten i nya varor och tjänster. För att stärka kommersialiseringen av forskningsresultat vill vi avsätta 50 miljoner årligen i en nysatsning på holdingbolag och inkubatorer vid landets högskolor och universitet.

3. Ett nytt innovationslån

Många innovativa småföretagare och uppfinnare har problem att få finansiering till nya produkter eller för att expandera sin verksamhet. Vi föreslår därför att ett nytt innovationslån ska införas med en förenklad ansökningsprocess och låga krav på medfinansiering. Det nya småföretagarlånet ska avse lån med högre risk, administreras av Almi och riktas mot innovativa småföretagare och uppfinnare i marknadskompletterande syfte. För detta avsätts 40 miljoner kronor årligen 2008-2010.

4. Exportfrämjande för små- och tjänsteföretag

Sverige är ett litet exportberoende land. De stora företagen är motorn i den svenska exporten men de små och medelstora företagen svarar för en tredjedel av all export. Trots detta är potentialen för ytterligare export av svenska varor och tjänster stor, inte minst bland små och medelstora företag. Ändå väljer regeringen att skära ned på exportstödet till småföretag.

Steg ut på den internationella marknaden ska förenklas. Vi vill ha fler regionala exportrådgivare som verkar nära småföretagen i landets alla län och ger kostnadsfri exportrådgivning. Närvaron på viktiga framtidsmarknader ska stärkas. Exportsäljare ska utbildas. Vi vill också genomföra en särskild satsning på exportfrämjande inom tjänstesektorn. Totalt föreslår vi 220 miljoner kronor mer än regeringen till exportfrämjande 2008-2010.

5. Investeringsfrämjande

Sveriges förmåga att dra till sig investeringar behöver också stärkas för att skapa fler arbetstillfällen i Sverige. Utländska investeringar skapar därtill nya affärsmöjligheter, öppnar nya marknader, tillför ny kompetens och ökar utbytet av teknik och tekniskt kunnande. Vi satsar 40 miljoner kronor mer än regeringen på investeringsfrämjande 2008-2010.

6. Branschutvecklingsprogram för besöksnäring och vindkraft och ett klimathandslag

Sverige är ett litet land och det behövs mer av samarbete för att Sverige ska kunna vara världsledande i många branscher. Vi vill därför se ett nära samarbete mellan näringslivet, de fackliga organisationerna och staten för att förbättra villkoren för ett antal framtidsbranscher. Vi socialdemokrater tog initiativ till branschsamtal med ett antal utvalda svenska nyckelbranscher. Dessa resulterade bland annat forsknings- utbildnings- och infrastrukturinsatser. Nu vill vi gå vidare med branschutvecklingsprogram för tjänstesektorn, i ett första steg med besöksnäringen, som bland annat ska innehålla betydande ambitionsökningar vad gäller marknadsföringen av Sverige som turistland. Vi vill också se ett handslag mot klimatförändringarna tillsammans med svensk fordonsindustri och genomföra ett strategiprogram för svensk vindkraftindustri. Totalt satsas 300 miljoner kronor mer än regeringen för branschsamtal 2008 till 2010.

7. Bättre tillgång på riskkapital för miljöteknikbranschen

För att ytterligare stärka Sveriges konkurrenskraft vill vi att tillgången på riskkapital ska förbättras, inte minst för företag som vill driva på och utveckla produkter inom miljöområdet. Därför föreslår vi att 6:e AP-fonden ska starta en ny riskkapitalfond för klimatsektorn. Vi vill även gå vidare med möjligheten att låta Vattenfall avsätta vinstmedel i en särskild energiomställningsfond. Därutöver vill vi se över möjligheterna att låta ett nytt statligt bolag för investeringar i miljöteknik bildas i enlighet med Energimyndighetens förslag.

8. Regeringen tar från de små och ger till de stora

Regeringen genomför från årsskiftet en rejäl höjning av arbetsgivaravgiften för de allra minsta företagen. Bland annat drabbas små exporterande industriföretag, handlare och byggföretag. Arbetsgivaravgiftshöjningarna för de små företagen finansierar istället förmögenhetsskattens avskaffande och de kraftigt sänkta arbetsgivaravgifterna för de stora restaurangföretagen. Vi säger nej till höjningen av arbetsgivaravgiften för de små företagen.

9. Nyföretagartorg

Regeringen väljer att stimulera kommunerna genom att införa ett vårdnadsbidrag som uppmuntrar människor, framför allt kvinnor, att inte arbeta. Vi anser inte att kommunerna ska använda skattemedel i syfte att locka bort människor från arbetsmarknaden. I stället för passiva bidrag vill vi satsa på aktivt nyföretagande. Därför föreslår vi en stimulans på 100 miljoner kronor per år som ska fördelas via Almi och gå till de kommuner som inför ett nyföretagartorg. Nyföretagartorgen innebär följande:

- Under två år ska kommunerna kunna erbjuda lokaler hyresfritt till den som vill starta företag.
- Lokalerna ska ge en grundläggande infrastruktur såsom bredband och telefoni.
- I anslutning ska det finnas rådgivning kring vanliga frågor för nya entreprenörer.
- Nyföretagartorgen ska även kunna stödja andra lokala företag med rådgivning och kontaktskapande nätverk.

Ett konkurrenskraftigt näringsliv

<i>(miljoner kronor)</i>	2008	2009	2010
Forskning och utveckling för småföretag och tjänsteföretag	100	100	100
Kommersialisering av forskningsresultat	50	50	50
Ett nytt innovationslån	40	40	40
Exportfrämjande för småföretag och tjänstesektorn	75	75	70
Investeringsfrämjande	15	15	10
Strategiska branschprogram	100	100	100
Ny riskkapitalfond för klimatsektorn	-	-	-
Sänkt skatt för småföretag	2 300	2 300	2 300
Nyföretagartorg	100	100	100
Totalt	2 780	2 780	2 770

Strategiska framtidsinvesteringar

Utöver satsningar på ett konkurrenskraftigt näringsliv krävs långsiktiga och strategiska framtidsinvesteringar i bostadsbyggande, forskning och infrastruktur.

Två miljarder kronor mer till forskning 2008-2010

Sverige ska vara en ledande forskningsnation. Därför föreslår vi att anslagen till forskning ska öka med 400 miljoner kronor per år 2008 till 2010 utöver regeringens förslag. Därutöver föreslår vi ökade forskningsanslag inom näringslivspolitikerna på 100 miljoner kronor per år mer än regeringen. Det innebär att vi har forskningsanslag som är 2 miljarder kronor högre än regeringen under en fyraårsperiod. Utöver detta föreslår vi även att ett investerings- och forskningsprogram inom energipolitiken på totalt 2,5 miljarder kronor 2009 och 2010.

Fler chanser till högskolestudier

Välutbildad arbetskraft är avgörande för Sveriges konkurrenskraft. Vi vill ge fler chansen till högre studier och har sedan många år tillbaka verkat för att successivt bygga ut högskolan och bryta den sociala snedrekryteringen till högre studier. Just nu växer ungdomskullarna kraftigt. För den generation som inom kort går ut gymnasiet blir det

därför svårare att få en plats på högskolan jämfört med tidigare årskullar. Regeringen möter denna utveckling genom att dra ned på antalet högskoleplatser med 3 000 helårsplatser. Vi socialdemokrater föreslår att antalet högskoleplatser i stället ska öka med 4 500 helårsplatser till 2010. Det innebär att vi förslår 7 500 fler platser än regeringen. Inom ramen för denna ökning ska även fler bristutbildningar, bland annat längre vårdutbildningar, ingå.

Strategiska infrastrukturinvesteringar i järnvägar, vägar och bredband

Infrastrukturen är av avgörande betydelse för både tillväxt, sysselsättning och välfärd. Företag ska snabbt och effektivt kunna leverera varor och tjänster till kunder inom och utom landet. Anställda ska enkelt kunna ta sig till och från arbetet. En väl utbyggd infrastruktur kan knyta samman kommuner och län, vilket skapar större arbetsmarknader och ökar människors frihet.

Runt om i landet finns många angelägna infrastrukturprojekt som skulle underlätta människors vardagsliv och förbättra näringslivets konkurrenskraft om de förverkligades. Samtidigt är det viktigt att sköta och underhålla den infrastruktur vi har.

Norra länken i Stockholm är ett viktigt projekt som kommer att minska buller och föroreningar och bidra till ökad trafiksäkerhet. Det är ett stort och dyrbart projekt som innebär att andra angelägna investeringar får vänta. Vi vill därför lånefinansiera Norra länken med 10 miljarder kronor via ett lån i Riksgälden. Det innebär att andra angelägna projekt kan realiseras tidigare.

Tåg och järnväg behöver bli mer attraktivt för att på allvar kunna konkurrera med bil, lastbil och flyg. Ökade järnvägstransporter har stora miljömässiga fördelar. Det finns flera spännande framtidsprojekt som både kommer att knyta ihop regioner och bidra till en bättre miljö. Vi vill att Ostlänken mellan Järna och Linköping ska börja byggas 2010 och föreslår en lånefinansiering på 15 miljarder kronor även för detta. Ostlänken är en dubbelspårsjärnväg som kommer att knyta ihop Östergötland, Sörmland och Mälardalen. Den är också en länk i den framtida Götalandsbanan mellan Stockholm och Göteborg via Jönköping och Borås och kommer att stärka förbindelserna mellan Stockholm och Malmö.

Regeringen har aviserat att man överväger att använda s.k. OPS-lösningar (Offentlig-Privat Samverkan) för vissa investeringar. Vi förordar istället funktionsupphandlingar där man samordnat upphandlar både byggande och drift av vissa väl avgränsade projekt

och finansierar dem genom lån i Riksgälden. Med en sådan modell uppnår man samtliga fördelar med OPS men till betydligt lägre kapitalkostnader.

Vi välkomnar att regeringen har anammat det förslag vi socialdemokrater lade i vår budgetmotion förra året om att göra förtida amorteringar på infrastrukturlån. På detta sätt öppnar sig möjligheter att utföra underhåll och få till stånd ytterligare investeringar i infrastruktur. Vi föreslår i denna motion en förtida amortering på 10 miljarder kronor utöver regeringen på tilläggsbudget för 2007 och tre miljarder kronor 2008.

136 000 hushåll och företag saknar helt bredband och ytterligare att antal har endast tillgång till accessnät. Då duger det inte, att som regeringen, konstatera att det nuvarande bredbandsstödet upphör 2007 och tillsätta en utredare. Vi menar att en effektiv IT-infrastruktur med hög överföringskapacitet ska finnas tillgänglig i hela landet och avsätter 100 miljoner kronor till den fortsatta utbyggnaden.

Ett nytt investeringsstöd för miljövänliga hyresbostäder

Den borgerliga regeringen inledde mandatperioden med att ta bort statliga stöd till bostadsbyggandet. Följden har blivit att det inte längre byggs några nya hyresrätter, utan endast bostadsrätter och villor. Vi socialdemokrater har självklart inget emot bostadsrätter och villor – men vill ha en blandning av upplåtelseformer så att alla har möjlighet att bo bra, inte minst unga som ska etablera sig på bostadsmarknaden och äldre som vill flytta ifrån trappor och trösklar.

Vi vill införa ett nytt investeringsstöd för byggandet av miljövänliga hyresrätter till låga kostnader. Investeringsstödet ska bland annat gå till att bygga studentbostäder och hyresrätter för både unga och äldre samt uppmuntra till ökat ekologiskt hållbart byggande.

Ett miljardprogram för framtidens miljonprogram

Sverige är på många sätt ett delat land. Ska Sverige göras starkt inför framtiden kan vi inte låta delar av förorterna eller landsändar halka efter.

Miljonprogrammet var en medveten bostadspolitisk och socialpolitisk satsning. Nu står miljonprogrammet inför omfattande renoveringsbehov. Balkongräcken vittrar sönder, fasader behöver renoveras och rör och stammar bytas ut. Vi har alla ett ansvar för att vara med och betala för den upprustning som krävs - en upprustning som rymmer stora möjligheter. Genom ombyggnad och upprustning kan dessa bostadsområden utvecklas, servicen och boendemiljöerna förbättras och

bostadsområdena bli mindre anonyma och tryggare. Därtill finns det chans att spara energi, tillgänglighetsanpassa och förnya hela stadsdelar. Här kan framtidens livsmiljöer byggas.

Vi vill genomföra ett långsiktigt miljardprogram för att förnya och utveckla miljonprogramsområdena. Tydliga mål ska sättas upp. Det handlar om satsningar på allt ifrån jobb, kollektivtrafik och minskad energianvändning till ökad trygghet.

Satsningen ska genomföras i nära samarbete med de boende och finansieras av staten tillsammans med näringsliv och kommuner. Den totala kostnaden för satsningen beräknas till 15 miljarder kronor under 2010-2016. Av dessa ska staten stå för fem miljarder kronor, kommunerna för fem miljarder kronor och näringslivet (bland annat företag inom bostads-, bygg-, energi- och transportsektorn) för fem miljarder kronor. I denna motion föreslår vi en inledning av satsningen 2010.

Strategiska framtidssatsningar

<i>(miljoner kronor)</i>	2008	2009	2010
Ökade resurser till forskning (utöver regeringens satsning)	500	500	500
Fler högskoleplatser	430	540	750
Infrastruktursatsningar	3 925	940	778
Fler bostäder	350	700	700
Attraktiva miljonprogram			500
Totalt	5 205	2 680	3 228

Bryt långtidsarbetslösheten – fler jobb i bristyrken

Sysselsättningen stiger och arbetslösheten faller. Generellt finns det goda möjligheter för dem som är arbetssökande att snabbt finna ett arbete. I detta konjunkturläge krävs således en mindre kvantitet än tidigare när det gäller insatser i form av hjälp och stöd för arbetssökande. Fokus måste nu ligga på att rusta de som står allra längst ifrån arbetsmarknaden så att de också kan få jobb.

För att lyckas med detta krävs ordentliga insatser som når de som står längst ifrån arbetsmarknaden: ungdomar som inte finner någon väg in i arbetslivet, de som har varit

arbetslösa en längre tid och de som har varit sjukskrivna och inte har möjlighet att gå tillbaka till samma arbete som tidigare. Samtidigt som stora grupper inte kommer in på arbetsmarknaden har många företag svårt att finna kvalificerad arbetskraft. Därför föreslår vi att politiken riktas in på att bygga broar som man kan gå på från långtidsarbetslöshet till jobb – inte minst i någon alla de branscher där det råder brist på arbetskraft. En sådan politik är bra för de arbetslösa och för de företag som idag har svårt att finna arbetskraft och för samhällsekonomin i stort.

Broar att gå på ifrån långtidsarbetslöshet till jobb i bristyrken

<i>(miljoner kronor)</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>
20 000 fler platser i kvalificerad arbetsmarknadsutbildning riktad mot bristyrken – även inom tjänstemannayrken*	1 400	1 400	1 400
15 000 förstärkta anställningsstöd för långtidsarbetslösa, långtidssjukskrivna och personer med försörjningsstöd	1 450	1 450	1 450
Avstampsutbildningar – kort kvalificerad arbetsmarknadsutbildning för ungdomar 20-24 år*	350	350	350
Introjobb för ungdomar	500	500	500
Plusjobb till pension	30	30	30

*) Ersätter ordinarie programverksamhet.

Satsning på utbildning till bristyrken – även inom tjänstesektorn

I det rådande konjunkturläget behövs mer kvalificerad arbetsmarknadsutbildning för att undvika än större arbetskraftsbrist. Därför föreslår vi att arbetsmarknadspolitiken riktas om så att den kvalificerade arbetsmarknadsutbildningen utökas inom de totala volymerna inom arbetsmarknadspolitiken. Vi föreslår att 20 000 platser av de platser i arbetsmarknadspolitiska program som regeringen föreslår uppgraderas till kvalificerad arbetsmarknadsutbildning riktad mot bristyrken.

De nya jobben skapas till stor del i den kunskapsintensiva sektorn, medan jobben i den arbetsintensiva sektorn, där arbetsmarknadsutbildningen har en betydande roll blir färre till följd av rationaliseringar och strukturomvandling. Arbetsmarknadsutbildning inom tillverkningsindustri, vård- och omsorg, samt transport dominerar kraftigt. Utbildningen är koncentrerad till yrken med hög omsättning av arbetskraft, men inte till branscher där de strategiska falkhalsarna är som störst. Vi menar att det är viktigt att arbetsmarknadsutbildningen styrs av hela arbetsmarknadens behov, inte bara av den

traditionella tillverkningsindustrin och offentlig sektor. Mot bakgrund av att tjänstemän och akademiker utgör en växande andel av arbetskraften, finns det skäl för att också dessa grupper ska ges möjligheter till arbetsmarknadsutbildning.

Avstampsutbildningar och introjobb för arbetslösa ungdomar

Många ungdomar har svårt att finna sitt första arbete och få fotfäste på arbetsmarknaden – trots en god utbildning. Andra ungdomar är arbetslösa och har vare sig utbildning eller yrkeserfarenhet. En modern jobbpolitik som vill bryta arbetslösheten bland ungdomar måste fånga upp båda dessa grupper.

Vi vill erbjuda en ny form av kort kvalificerad arbetsmarknadsutbildning - avstampsutbildningar. Dessa avstampsutbildningar ska inte kräva några förkunskaper utan vara öppna för långtidsarbetslösa ungdomar mellan 20 och 24 år – just därför att många av de ungdomar som har gått arbetslösa en längre tid har bristande utbildning. Avstampsutbildningarna kan genomföras i samarbete med potentiella arbetsgivare och de ska fokusera på att lära ut en specifik yrkeskunskap inom ett yrke där det råder arbetskraftsbrist. Utbildningarna ska maximalt vara korta för att undvika inlåsnings effekter.

För andra ungdomar är mer utbildning inte ett alternativ – de är redan välutbildade, men de får inte jobb för att de inte har tillräckliga arbetslivsmeriter. Många tvingas under flera år gå in och ut ur arbetslöshet och olika tillfälliga jobb. Den så kallade etableringsåldern, då tre fjärdedelar av en årskull har arbete, är idag 28 år. Det betyder att etableringsåldern är på samma nivå som när arbetslösheten var som värst på 1990-talet, trots att vi nu upplever en högkonjunktur och en unikt stark utveckling på arbetsmarknaden. För dessa ungdomar gäller det att underlätta övergången till arbetslivet på ett sådant sätt att deras kompetens kan tas tillvara inom det område de utbildat sig.

Inom flera branscher finns det en tradition av färdigutbildning i arbetslivet. Det gäller yrken som byggnadsarbetare, målare, elektriker, hårfrisörer, sjuksköterskor, läkare, poliser, domare med flera. Inom framförallt stora företag och offentliga organisationer finns också olika former av traineeutbildning. Arbetsgivare tar ansvar för att den anställde får gå igenom alla arbetsmoment som krävs för att bli fullärd inom sitt yrke. Praktiken kan vara antingen lagstadgad eller överenskommen mellan arbetsmarknadens parter. Exempelen är många, men täcker ändå endast en liten del av arbetsmarknaden. Vi menar att modellen kan vara värdefull även i andra branscher.

Vi vill underlätta för de ungdomar som har olika former av generella utbildningar att finna ett arbete. Vi vill därför, i samråd med arbetsmarknadens parter, utveckla lärlingsplatser och traineeplatser, så kallade introjobb, som ger ungdomar möjligheter att färdigutbildas i ett yrke under kvalificerad handledning. Äldreomsorgen är ett bra exempel på ett område där en stor generationsväxling är att vänta. Vi vill därför börja med att utveckla en modell för lärlingsplatser med kvalificerad handledning inom äldreomsorgen.

Förstärkta anställningsstöd

Trots den goda konjunkturen är det många människor som inte får jobb. Förra månaden var det 53 000 personer som var långtidsarbetslösa. Dessutom finns de som har varit långtidssjukskrivna eller fått sjuk- eller aktivitetsersättning och vill komma tillbaka i arbete – men som behöver byta arbetsplats eller yrke för att de inte längre kan arbeta som tidigare efter sjukdomen. För dessa behövs särskilda insatser.

Vi socialdemokrater vill satsa på att bekämpa arbetslösheten bland dem som står längst ifrån arbetsmarknaden. Därför vill vi införa 15 000 jobb åt långtidsarbetslösa som ger arbetsgivaren 50 procent av lönen i subvention plus den nystartssubvention som motsvarar arbetsgivaravgifterna. Dessa ska riktas till dem som har varit inskrivna vid arbetsförmedlingen eller sjukskrivna i minst två år. De ska även kunna ges till personer som får försörjningsstöd (det som tidigare kallades socialbidrag).

Precis som för nystartsjobben vill vi, till skillnad från regeringen, att dessa ska ha ett tak, så att subventionen maximalt ges upp till en månadslön på 30 000 kronor för både de vanliga nystartsjobben och de förstärkta anställningsstöden.

Plusjobb till pension

Den borgerliga regeringen har inte bara rustat ned arbetsmarknadspolitiken för ungdomar – utan också för äldre. Plusjobbare som tidigare hade fått löfte om att få fortsätta jobba till sin pension har nu på flera håll i landets sagts upp. Tidskriften Kommunalarbetaren berättade i våras om 62-åriga Kristin Meltzer i Helsingborg som är plusjobbare på Träffpunkten, en mötesplats för pensionärer. Kristin Meltzer hade blivit lovad att hon skulle få jobba där till sin pension, men nu har hon, precis som många andra, fått reda på att hon kommer att bli uppsagd när hon har ett och ett halvt år kvar till pensionen.

Vi socialdemokrater ser behov av riktade insatser till äldre arbetslösa, och menar att den borgerliga regeringens agerande när det gäller avskaffande av plusjobben är oansvarigt. Inte nog med att de enskilda människorna som hade fått plusjobb har drabbats, därutöver har regeringen rivit upp redan ingångna avtal när de drog in merkostnadsersättningen till kommunerna. Vi vill återinföra plusjobben till pension.

Jobb till funktionshindrade

Alla har rätt att vara med och skapa nytt tillsammans med andra och känna sig behövd. Vi har inte råd att människor bryts ner i passivitet och arbetslöshet. Alla behövs. Därför är det bra att regeringen genomfört våra förslag till fler och högre lönebidrag och trygghetsanställningar. Däremot är det anmärkningsvärt att regeringen försämrar tryggheten för de som inte klarar av att arbeta, inte minst förtidspensionärerna.

En trygg arbetslöshetsförsäkring – för tillväxtens skull

Vi socialdemokrater anser att det är viktigt att en bred majoritet av löntagarna omfattas av ett fullgott försäkringsskydd vid arbetslöshet. Ersättningar på höga nivåer och villkor i övrigt som är rimliga utifrån den enskildes utgångspunkt gör att människor blir öppnare för den globaliserade ekonomin och vågar gå från det gamla till det nya. Detta är grunden för att försäkringen ska fungera som en omställningsförsäkring.

Vi vill att Sverige ska ligga i topp när det gäller kunskap, kompetens och produktivitet för att klara en väl utbyggd välfärd och höga löner i den öppna globaliserade ekonomin. Därför har vi motsatt oss den borgerliga regeringens försämringar i arbetslöshetsförsäkringen, såväl när det gäller nedtrappningen av ersättningsnivån, sänkningen av taket i arbetslöshetsförsäkringen och höjningen av egenavgifterna. Förändringarna har lett till att hundratusentals löntagare har lämnat arbetslöshetskassan och att arbetslöshetskassorna måste driva in obetalda avgifter till regeringen. Nu går den borgerliga regeringen vidare och föreslår ytterligare försämringar i arbetslöshetsförsäkringen.

Rätten till a-kassa för de som arbetar deltid vill regeringen nu begränsa till 75 ersättningsdagar. I kronor räknat är denna nya besparing lika omfattande som de besparingar på a-kassan som föreslogs för ett år sedan. För de som arbetar halvtid innebär förändringen att en stupstock i a-kassan införs efter cirka sex månader (30 veckor). Försämringen är ett hårt slag mot främst kvinnor som ofrivilligt arbetar deltid.

Ofrivillig deltid ska bekämpas. Vi socialdemokrater vill lagstifta så att heltid blir en rättighet och deltid en möjlighet.

Andelen visstidsanställningar har ökat vilket gör att fler och fler oftare blir arbetslösa i glappet mellan två anställningar. Regeringens förslag om två nya karensdagar i a-kassan slår särskilt hårt mot unga kvinnor. Idag har 59 procent av kvinnorna mellan 20-24 år en visstidsanställning. I genomsnitt innebär regeringens förslag till två ytterligare karensdagar att ersättningen i a-kassan sänks med drygt 1 100 kronor.

Vi socialdemokrater vill i stället förbättra arbetslöshetsförsäkringen så att de allra flesta får ut 80 procent av sin tidigare inkomst. Vi vill höja ersättningsnivån i a-kassan till 80 procent och taket till 930 kronor per dag. Vi vill även förbättra a-kassan på samma sätt för de människor som både är arbetslösa och sjukskrivna. En bra arbetslöshetsförsäkring gör att den som förlorar sitt jobb kan koncentrera sig på att snabbt söka nytt och inte behöver oroa sig för att behöva gå från hus och hem.

Nej till regeringens finansieringsavgift för a-kassan

Regeringens experimenterande med avgifterna till arbetslöshetsförsäkringen skapar stor oro. Det senaste förslaget ökar differentieringen av avgifterna mellan olika arbetslöshetskassor. Därigenom vill regeringen tydligare visa att arbetslöshetsförsäkringen kostar mer för de yrkesgrupper där arbetslösheten är högre. Vi socialdemokrater ställer inte upp på det synsättet. Arbetslöshetsförsäkringen ska finansieras solidariskt. Vi vill i stället sänka egenavgiften till a-kassorna, se skatteavsnittet. Regeringens turer i a-kassefrågorna är märkliga. Först höjer de avgifterna och tvingar människor att gå ur a-kassan. I nästa steg ska ett obligatorium i a-kassan införas för att tvinga människor att betala de höjda avgifterna. Vi föreslår i stället sänkta avgifter till a-kassan och ett nej till en obligatorisk a-kassa.

Ett fempunktsprogram för snabb introduktion

Sverige behöver bli bättre på att välkomna nya svenskar och så snabbt och smidigt som möjligt ta tillvara deras resurser i arbetslivet. Ansvaret för flyktningmottagandet måste fördelas mer solidariskt. Därför föreslår vi ett fempunktsprogram för snabb introduktion:

1. Ett gemensamt ansvar

Flyktingmottagandet är inte jämnt fördelat över Sverige. Samtidigt som vissa storstadskommuner som Göteborg, Malmö, Stockholm och Södertälje tar emot över tusen flyktingar om året tar andra kommuner inte emot några flyktingar alls. Vi vill se över lagstiftningen i syfte att tilldela den som har fått uppehållstillstånd en kommunplacering under introduktionsperioden. Vi vill också se över lagen om eget boende (EBO).

2. Bättre undervisning i svenska

De som flyttar till Sverige är ingen homogen grupp. Vissa flyktingar från utvecklingsländer, inte minst många äldre och kvinnor, har aldrig haft möjligheter att lära sig läsa och skriva i sitt hemland – och har behov av mycket stöd innan de kan påbörja en traditionell kurs i svenska. Andra som kommer till Sverige talar redan flera språk eller har en vana vid akademiska studier. Utbildningen i svenska för invandrare måste anpassas till denna verklighet. Under förra mandatperioden lade vi socialdemokrater fram förslag om förändringar i svenska för invandrare (SFI). Nu vill vi gå vidare och komplettera med intensivkurser för de som har studievana och snabbt vill lära sig svenska. Därför föreslår vi att Södertörns högskola, Malmö högskola och Gävle högskola ska erbjuda intensivkurser i svenska för invandrare för personer med akademisk examen (i Gävle högskolas fall ska det vara en del av distansutbildningsprogrammet) – totalt 500 platser.

Därutöver föreslår vi att en kommun som har uppnått goda resultat i utbildningen i svenska för invandrare ska få i uppdrag av staten att arrangera motsvarande intensivutbildning för icke-akademiker på distans, med nationellt intag och statlig ersättning – också 500 platser.

3. Kompletteringsutbildningar för utländska akademiker och yrkesutbildade.

Under den förra mandatperioden genomförde vi socialdemokrater en försöksverksamhet med satsningar på kompletteringsutbildning för lärare, jurister och en högre förvaltningsutbildning för personer med utländska examina. Nu vill vi att dessa satsningar ska utvidgas, och föreslår att kompletterade utbildningar ska erbjudas på flera områden där det råder risk för brist på arbetskraft, till exempel byggnadsarbetare, förskollärare, lärare och tandläkare etc. Utbildningarna ska genomföras vid några utpekade högskolor/universitet och yrkeskomvux.

4. En rättvis ersättning för flyktingmottagande.

Idag uppgår de statliga schablonersättningarna till kommunerna för flyktingmottagande till ett visst belopp för vuxna, barn och äldre. Samtidigt är inte kostnaderna för flyktingmottagande på något sätt lika. En flykting som är utbildad tandläkare behöver mindre stöd och hjälp för att få ett arbete än en flykting som aldrig ens har lärt sig läsa och skriva på sitt eget språk. Vi socialdemokrater vill därför se över de statliga schablonersättningarna – så att de bättre avspeglar kommunernas kostnader.

5. Solidaritetsbonus.

För att stödja de kommuner som under de senaste åren har tagit en stor del av ansvaret i flyktingpolitiken vill vi införa en solidaritetsbonus. Den innebär att de kommuner som har tagit emot flest flyktingar under de senaste fem åren i förhållande till sin kommuns befolkningsstorlek får en 20 procent högre schablonersättning vid flyktingmottagande än andra kommuner. Södertälje är en av dessa kommuner. Skulle Södertälje ta emot lika många flyktingar i år som de gjorde 2006 skulle de utöver den vanliga schablonersättningen få cirka 20 miljoner kronor i solidaritetsbonus. Denna solidaritetsbonus finansieras av kommunsektorn gemensamt genom en avtrappning av det generella statsbidraget. Det innebär i praktiken en omfördelning från de kommuner som inte har tagit sitt ansvar till de kommuner som har gjort det.

En kunskapsskola för alla

Kunskap och bildning ger möjligheter till utveckling och personlig frigörelse. Samtidigt är kunskapen allt viktigare som verktyg för att skapa välbefinnande; kunskapssamhället ställer allt högre krav på utbildning. Det kräver att hela utbildningssystemet, från förskolan till universitets- och doktorandstudier fungerar bra och ger människor de kunskaper och färdigheter som krävs i vårt moderna samhälle. Med väl rustade individer kan Sverige möta den globala konkurrensen.

Bättre förutsättningar att lära i skolan – med en bred läxläsningssatsning

Den svenska skolan ska vara en språngbräda mot framtiden, för alla. Därför krävs fortsatta satsningar för att säkerställa att alla barn lär sig läsa, skriva och räkna. Tydliga krav i form av individuella utvecklingsplaner som följs upp ordentligt och nationella prov ger elever och föräldrar kvitto på att eleven når de uppsatta målen. Samtidigt med alla viktiga kunskaper ska eleverna också lära sig att självständigt söka kunskap och kritiskt ifrågasätta, det är ett viktigt led i utvecklingen till samhällsmedborgare.

Kunskapsinhämtandet är givetvis det centrala i skolan. Men för att det ska fungera måste studieron bli bättre. Nolltolerans mot mobbning ska råda. Det är de elever som har det svårast att hänga med i skolarbetet som förlorar mest på bråk och stöj.

Morgondagens byggnadsarbetare och forskare, småföretagare och sjuksköterskor, lärare och dataspelsutvecklare går idag i skolan. Därför är det avgörande för framtiden att skolan fungerar väl för alla barn, trots olika förutsättningar. Idag går många elever ut grundskolan utan fullständiga kunskaper i kärnämnen. Det är inte acceptabelt.

Kunskapssamhället ska vara för alla. Regeringens förslag om ökade resurser till de yngre barnen är lovtvårt, men inte tillräckligt. Det krävs mer.

Barns möjligheter att ta ansvar för sin egen skolgång och läsa läxor är olika. För en del gör trångboddhet att det inte finns någon lugn vrå att göra läxorna i, andra får inte den hjälp de behöver av sina föräldrar. På många håll i landet har frivilliga krafter engagerat sig i att ordna läxläsning i anslutning till skolan eller fritids. Äldre skolkompisar och olika föreningar gör en fantastisk insats för att hjälpa barn och ungdomar med skolarbetet och läxorna. Men ett så viktigt kunskapsarbete ska inte vila enbart på frivilliga insatser. Vi socialdemokrater vill därför genomföra en särskild satsning på läxläsning för alla barn i grundskolan. För barn i årskurs 1-3 genomförs en särskild skolstödsatsning på fritids (se nedan). För barn i årskurs 4-9 ska satsningen ske

i anslutning till skolan. Eleverna ska ha rätt till mellan 6 och 10 timmars läsläsning i månaden beroende på vilken årskurs de går i.

En utvecklande vardag för barnen

Vi socialdemokrater vill genomföra en särskild satsning för att öka kvaliteten på fritidsverksamheten. Det handlar om att anställda fler fritidspedagoger och öka möjligheten till kompetensutveckling för redan anställda på fritids. Vi vill bjuda in delar av föreningslivet till fritids så att barnen kan få ägna sig åt många olika aktiviteter. Det kan röra sig om till exempel fotboll, bandy, teater eller dans. På det sättet får också de barn vars föräldrar inte har råd, ork eller tid att erbjuda sina barn fritidsaktiviteter en chans att prova på olika aktiviteter och berika sin fritid. Om detta blir framgångsrikt kan det minska trycket på föräldrarna att skjutsa sina barn till olika aktiviteter och därmed underlätta för föräldrarna att klara vardagspusslet.

En del av fritidssatsningen ska också ägnas åt att ge barnen i årskurs 1-3 stöd med skolarbetet. Alla barn har inte ro och möjlighet att få hjälp i hemmet. Därför är det viktigt att de får den hjälpen på annat håll. För en del barn kan den erbjudna läsläsningen på fritids bli en inkörsport till aktiviteter som de annars inte får ta del av. Den del av fritidsverksamheten som innefattar skolstöd skall vara avgiftsfri för alla.

En kunskapsgaranti till alla Sveriges elever

I ett modernt samhälle ska alla elever ha rätt till en objektiv och allsidig undervisning. Vi föreslår därför en kunskapsgaranti för eleverna. Den innebär att det slås fast att all undervisning ska vara icke-konfessionell. En sådan tydlig formulering i skollagen torde också göra Skolverkets tillsyn betydligt enklare. I dag får ju enligt lagen en fristående skola ha en ”konfessionell inriktning” så länge som de till innehåll ”väsentligt svarar mot det offentliga skolväsendet” och följer ”allmänna mål och värdegrund”. Detta har skapat tolkningsmöjligheter som i praktiken gjort tillsynen tandlös.

Vi vill även stärka tillsynen och kontrollen av friskolorna. Idag har Skolverket små möjligheter att säga nej till någon som vill starta en friskola. Vi vill istället att Skolverket ska göra en självständig bedömning om skolan har förutsättningar att leva upp till skollagen, t.ex. ska friskolor visa att deras undervisning vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet – inte på religiös tro.

Vi vill också att Skolverket med omedelbar verkan ska kunna stänga skolor som uppenbarligen missköts – så att elever inte riskerar att fara illa under den rättsliga prövningen.

En andra chans till grundläggande kunskaper

Den borgerliga regeringen har genomfört kraftiga nedskärningar på vuxenutbildningen. Komvux fick 600 miljoner kronor mindre i budgetpropositionen för 2007 och rekryteringsbidraget avskaffades. Visst vore det bra om alla klarade av sina studier i grund- och gymnasieskolan när de är unga, men tyvärr är det inte alltid så. Därför behövs en andra chans för de vuxna som inte tillgodogjort sig hela grund- och gymnasieskolans utbildning. Arbetsmarknaden förändras hela tiden och det är viktigt att människor ges möjlighet till omskolning. Vi socialdemokrater vill därför genomföra en särskild satsning på vuxenutbildning. I denna budgetmotion föreslår vi att komvux anslag ska öka med 600 miljoner kronor. Av dessa medel ska resurser avsättas för att stärka och utveckla yrkesutbildningarna på komvux.

I motsats till regeringen vill vi socialdemokrater ha en generös och flexibel vuxenutbildning där en mångfald av utbildningssamordnare erbjuder ett brett utbud som innehåller både yrkesutbildningar och teoretiska utbildningar. Vi menar att det är särskilt viktigt att stimulera dem med kort utbildning så att de vågar satsa på vidareutbildning. Det åstadkommes bäst genom bra studiestöd och ett brett utbud av olika studieformer.

Utveckla förskolan

Det första steget i det livslånga lärandet är en förskola för alla som håller hög pedagogisk kvalitet. I förskolan läggs grunden för en framgångsrik skolgång; att fungera i grupp, ta eget ansvar och upptäcka världen genom att söka kunskap.

Regeringen föreslår att en barnomsorgspeng ska införas 2009. Detta riskerar att urholka den allmänna förskolan. Enligt regeringens budgetproposition ska föräldrar fritt kunna använda motsvarande förskolans kostnad, i dag ca 95 000 kronor och barn och år, till så kallade flerfamiljslösningar utan krav på utbildad personal eller på att läroplanen för förskolan följs. Därutöver är alla barn inte lika. Vissa behöver mer stöd än andra – och vissa områden, till exempel där många barn har andra modersmål än svenska, kan

behöva mer resurser för att ge barnen en god språkinläring. Vi motsätter oss därför regeringens förslag som ger lika mycket resurser till alla elever.

Vidare riskerar regeringens förslag till vårdnadsbidrag att urholka förskolans resurser, se välfärdsavsnittet nedan.

Läraryrkesfortbildning

Det är viktigt med fortbildning av lärare. Lärarelyftet är en positiv satsning men det är obegripligt att inte alla lärare får ta del av denna satsning. Vi socialdemokrater tycker att det är viktigt att satsa på de små barnen och det är i förskolan som det livslånga lärandet börjar. Självklart ska också denna personalgrupp få möjlighet till fortbildning. På samma sätt är det med yrkeslärarna. Yrkesutbildningarna måste stärkas och självklart ska även yrkeslärarna få möjlighet till fortbildning

Sverige ska gå i täten i den gröna omställningen

FN:s klimatpanel IPCC levererade sin fjärde rapport i februari i år. I rapporten konstateras att forskningen nu visar att halten av koldioxid i atmosfären är högre än den har varit på åtminstone 650 000 år. Orsaken är mänskliga aktiviteter; särskilt förbränning av olja, bensin och kol. Utsläppen av växthusgaser har dessvärre redan lett till en varmare jord; temperaturökningen är 0,7 grader, vi har fått varmare havsvatten, högre havsyta, smältande snö och isar.

IPCC konstaterar också att det är mycket troligt att det är utsläppen av växthusgaser som ligger bakom jordens uppvärmning och de allt häftigare regnväder som jorden drabbas av. Rapporten är en svidande vidräkning med den oförmåga världssamfundet hittills har visat när det gäller att hantera klimathotet och på allvar minska utsläppen av växthusgaser.

De fattiga drabbas mest av klimatförändringarna

Oavsett omfattningen av de pågående klimatförändringarna är det jordens fattiga människor som drabbas hårdast av extrem torra, jorderosioner, översvämningar och orkaner. 2 000 kvadratkilometer mark omvandlas varje år till öken i Nigeria, var femte invånare i Brasiliens nordöstra delar tvingas flytta på grund av vattenbrist och Gobiöknen i Kina har redan slukat tre provinser. Samtidigt faller ansvaret för att agera tungt på världens industriländer. I USA är till exempel koldioxidutsläppen per person och år tio gånger högre än i utvecklingsländerna. I Sverige är de tre gånger högre. Läget är synnerligen allvarligt, men omställningen till ett hållbart samhälle rymmer, rätt hanterad, en stor potential i tillväxt, arbetstillfällen och livskvalitet. Vi vill driva en hållbar politik för jobb, tillväxt, framtidstro och konkurrenskraft. Det handlar om att minimera de skadliga verkningarna på miljö, hälsa och klimat samtidigt som vi garanterar en fortsatt säker energiförsörjning och god tillgång på el till konkurrenskraftiga priser för industrin.

I år är det tjugo år sedan som Bruntlandkommissionen myntade uttrycket hållbar utveckling och definierade det på följande sätt: ”En utveckling som tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov”.

Det finns anledning att påminna om den definitionen, nu när regeringen genom sin oförmåga att agera skyndsamt och långsiktigt, inte bara riskerar Sveriges position som ledande i omställningen mot ett hållbart samhälle, utan på lång sikt den hållbara utvecklingen i sig.

Regeringen försitter chansen

Regeringen har använt sitt första år till att tillsätta en 'kommission för hållbar utveckling', ett vetenskapligt råd för klimatfrågor och en parlamentarisk beredning för översyn av klimatpolitiken. Ännu lyser resultaten av allt detta utredande och analyserande med sin frånvaro i regeringens politik. Det som presenterats i budgeten är nya namn på tidigare insatser och neddragningar på ett område för att finansiera ett annat. Ingen av regeringens satsningar får den kraft, tyngd och långsiktighet som behövs. Detta trots att regeringens eget vetenskapliga råd har kommit till samma slutsats som IPCC: "Jordens klimat har blivit varmare och det är ett verk av människan". Rådet anser; "att EU:s tvågradersmål, dvs. en högsta global långsiktig temperaturökning på två grader Celsius, är en rimlig utgångspunkt för utsläppsminskande åtgärder, men att det inte går att utesluta att lägre temperaturökningar ger allvarliga effekter. Det innebär att koncentrationen av växthusgaser i atmosfären behöver stabiliseras på en nivå som är betydligt lägre än den nivå som ligger till grund för den nuvarande klimatpolitiken." Rådet landar i en rekommendation som innebär att om Sverige ska ta sin del av det globala ansvaret för att nå tvågradersmålet bör våra utsläpp minska med 20-25 procent till år 2020 och 70-85 procent till år 2050 (jämfört med 1990 års utsläpp).

Vi socialdemokrater vill att Sverige ska gå före, nu liksom vi har gjort tidigare och menar att möjligheterna till en högre svensk ambitionsnivå bör utredas och utsläppsminskningar på uppemot 35-40 procent till 2020 övervägas. Om vi ska klara det viktiga slutmålet 70-85 procent till år 2050 finns det anledning att ha en hög ambitionsnivå redan från början. Fortfarande pågår en ohållbar utveckling. Den går att vända. Men det kräver ambitioner och långsiktigt ansvar.

Vi socialdemokrater formulerade redan 2005 målet att Sveriges oljeberoende ska brytas till 2020. Då ska olja inte behövas för att värma våra hus och ingen bil ska vara ensidigt hänvisad till bensin eller diesel. Då ska vi kraftigt ha ökat vår förnybara energiproduktion och förbättrat vår förmåga att effektivt använda vår energi. För att nå målet vill vi investera i forskning, kunskapsutveckling och effektivisering inom såväl transport- som bostads- och industrisektorn.

Sverige ska fortsätta ha en ledande roll inom klimatpolitiken, inte minst för att skapa globala åtgärder i samverkan. Det kräver att vi går före med skarpa åtgärder på hemmaplan för att visa att klimatarbetet lönar sig. Det internationella samarbetet får aldrig bli en ursäkt för att inte agera nationellt.

Gröna transporter

Vi vill bryta vägtrafiksektorns beroende av olja genom ett brett arbete för effektivare transporter, ökad produktion av förnybara drivmedel och genom en övergång till en fordonspark som inte enbart är hänvisad till fossila bränslen. Framförallt genom att det ska vara ekonomiskt fördelaktigt och förmånligt att välja miljövänliga alternativ. Men det handlar också om samhällsplanering och att samspelet mellan de olika transportslagen ska förbättras. En ökad låginblandning av biodrivmedel i fossila bränslen från 5 till 10 procent måste genomföras snarast. Kollektivtrafiken behöver byggas ut och moderniseras. Restiderna med tåg, framförallt mellan stora befolkningscentra, måste minska.

Det svenska näringslivet är beroende av snabba och leveranssäkra transporter. För att minska transporternas negativa miljöpåverkan måste transportsektorns beroende av olja brytas och detta på ett sätt som inte skadar svenska företag och svensk ekonomi. Drivmedelscertifikat ska införas för att stimulera produktionen av biodrivmedel. Godslogistiken måste effektiviseras och stora mängder bensin och diesel ersättas med biodrivmedel från skog och jordbruksgrödor. En enhetlig miljöbilsdefinition som även tar hänsyn till motorns energieffektivitet måste införas snarast. Miljöbilspremien måste kompletteras av en skattestimulans åt dem som konverterar sin gamla bil till en miljöbil. Skattenedsättningen för biodrivmedel ska förlängas till 2013. Ett handslag med svensk fordonsindustri ska skynda på omställningen och säkerställa företagets framtida konkurrenskraft.

Forskning och investeringar för minskad energianvändning

Sverige är ett föregångsland i energiomställningen. Vi har som ett av få länder i världen redan lyckats minska våra utsläpp av växthusgaser. Vi får en förhållandevis stor del av vår energi från förnybara energikällor och miljöteknikbranschen skördar stora framgångar, som ett resultat av en målinriktad och långsiktig politik. Stöd till vindkraft,

solenergi samt biobränslen – och därmed landsbygdsutveckling och alternativ användning av åkermark – har ökat den förnybara energin markant. Industrin använder energi på ett alltmer effektivt sätt, vilket stärker konkurrenskraften och minskar sårbarheten samtidigt som att det ger nödvändiga förutsättningar för ett hållbart energisystem. Oljeanvändningen i industrin ligger i stort sett på oförändrad nivå, trots att industriproduktionen ökat med 70 procent. Sverige har sammanfattningsvis ett gott utgångsläge. Det finns en stark efterfrågan runt om i världen på svensk miljöteknik.

Bryt oljeberoendet

Oljekommissionens rapport ska följas upp med avseende på energiforskning. Forskningsprogrammet mot oljeberoende syftar till att förstärka dagens energiforskning och skynda på framtagandet av förnybara och energieffektivare lösningar.

Med anledning av oljekommissionens rapport bör även ett omfattande investeringsprogram inrättas för att stödja investeringar som bidrar till att minska oljeberoendet. En förebild för arbetsmetoden är klimatinvesteringsprogrammen, där kommuner, näringsliv och organisationer tillsammans kan få statligt stöd till investeringar som minskar Sveriges oljeberoende. Programmet bör fokusera på transportsektorn som är den sektor vars oljeberoende är störst, men utrymme ska även finnas för att fortsätta vidareutveckla arbetet inom industrin och bostadssektorn. Av särskild vikt är steget från idé till produkt och förbättra möjligheterna för att omsätta svensk energiforskning i fullskalig produktion.

Bättre teknik och byggnadsmaterial för lägre energiförbrukning

Socialdemokraterna tog i regeringsställning viktiga steg för att stimulera alla samhällssektorer att arbeta med lönsam energieffektivisering. De elintensiva företagen fick skattenedsättning, offentlig sektor fick investeringsstöd när sjukhus, skolor och simhallar byggs om mer energismart och hushållen fick konverteringsstöd till slopade oljepannor och dyr eluppvärmning. Utöver att energieffektivisering är bra för miljön är den också bra för ekonomin. Först när vi på allvar fokuserar på effektivare användning vid sidan av tillförsel av el uppstår bättre balans på elmarknaden mellan kunder och kraftproducenter. Fokus på effektivare användning vid sidan av tillförsel på elmarknaden ger bättre miljö, lägre elkostnader och bättre familjeekonomi. Därför vill vi nu öka takten i energieffektiviseringen av Sverige. Vi vill satsa på en rad åtgärder som till exempel rådgivning, information och utbildning inom området. Vi vill inrätta

ett Råd för energieffektivisering och stimulera bästa teknik och byggnadsmaterial vid nybyggnationer för att kunna kombinera energieffektivitet med attraktivt boende.

Vita certifikat för ett energieffektivt samhälle

De gröna certifikaten har redan kraftigt ökat tillförseln av miljövänlig el – nu är det dags för de vita certifikaten som gör samhället mer energieffektivt. Tanken med vita certifikat är att elleverantörer åläggs att effektivisera motsvarande en viss procent av den mängd el de säljer. Företaget kan antingen genomföra åtgärderna själva eller köpa intyg, vita certifikat, av någon annan, till exempel ett bostadsbolag som har minskat elanvändningen i motsvarande grad. Priset på vita certifikat sätts på marknaden. Om kravet på elleverantörerna exempelvis skulle sättas till en procent av den el de säljer skulle detta innebära ca 1,4 TWh el per år. På en 10-års period blir det hela 14 TWh. De vita certifikaten bör införas i samband med att månadsvis avläsning införs den 1 juli 2009.

Klimatinvesteringsprogrammen ska utvecklas – inte avvecklas

Klimatinvesteringsprogrammen läggs ner av regeringen trots att de är ett framgångsrikt instrument för kommuner, näringsliv och organisationer som vill göra långsiktiga investeringar som minskar miljöbelastningen. Samtidigt uppmuntrar programmen till lokalt engagemang och lokala initiativ. Programmen har haft stor betydelse för det breda klimatarbete som pågår över hela landet och som gett Sverige hög trovärdighet i de internationella förhandlingarna.

Enligt Naturvårdsverkets redovisning så minskar de åtgärder som vidtagits inom ramen för det tidigare programmet LIP och nuvarande Klimp utsläppen av växthusgaser med närmare två miljoner ton om året. Det motsvarar cirka två tredjedelar av det svenska klimatmålet. Årets bidrag till klimatinvesteringar beräknas ge dubbelt så stor klimatnytta per bidragskrona, jämfört med när systemet infördes 2003. Trots detta väljer regeringen att strypa programmet, något vi socialdemokrater avvisar.

Nedskärningar och minskade ambitioner är fel väg att gå. I stället krävs nya och kraftfulla åtgärder för att energiomställningen till ett mer hållbart samhälle inte ska tappa fart. Sverige har allt att vinna på att fortsätta gå före i energiomställningen. Det är inte det land som sist tar steget ut ur fossilsamhället som vinner – tvärtom.

Klimatmärkning för klimatsmarta val

Vi vill utarbeta en ny enhetlig klimatmärkning som ger konsumenterna en chans att välja klimatsmart. Vi vill att staten, i samarbete med livsmedelsbranschen, energibranschen och företrädare för transportsektorn och bostadssektorn, ska ta fram en enhetlig klimatmärkning.

Moderna lösningar för lägre utsläpp

Den gröna skatteväxlingen och marknadsekonomiska styrmedel i form certifikatssystem har varit viktiga beståndsdelar i en framgångsrik politik för ett hållbart samhälle. Vi socialdemokrater vill fortsätta på den inslagna vägen med att utveckla och förfina verkningsfulla ekonomiska styrmedel i miljö- och klimatpolitiken. Regeringen saknar helhetssyn på området; det finns inga tydliga samband mellan höjda skatter på miljöstörande verksamhet och satsningar inom området. Regeringens föreslagna skattehöjningar verkar vara fiskalt betingade.

Trafiksektorns negativa climateffekter måste begränsas. Inom elsektorn har det visat sig verkningsfullt att arbeta med certifikatssystem. Nu är det dags att gå vidare inom transportsektorn och införa drivmedelscertifikat, ett modernt och effektivt sätt att åstadkomma utsläppsminskningar.

Vi socialdemokrater motsätter oss inte bensinskattehöjningar i varje givet läge, det kan vara en viktig ingrediens i hållbarhetspolitiken när det kombineras med andra klimatförbättrande åtgärder. Men att som regeringen höja bensinskatten för att sänka andra skatter för gynnade grupper är inte climateffektivt. Vi vill använda alla tillgängliga medel för att så effektivt och smart som möjligt kombinera olika åtgärder som ger ett mer uthålligt samhälle. Vi presenterar en heltäckande miljö- och klimatpolitik.

En välfärd av hög kvalitet

De borgerliga partierna gick till val på en politik där de förespeglade väljarna att deras politik inte skulle skilja sig från socialdemokraternas när det gällde välfärden. De gick till och med så långt att ledande moderata företrädare sa att de skulle matcha varje kommande socialdemokratiskt välfärdsförslag. Så blev det inte.

Den borgerliga regeringens agenda är tydlig. Viktigast är skattesänkningarna. Alla andra frågor kommer i andra hand. I höstens budgetproposition finns inte någon större välfärdsreform. Tvärtom skjuts även det som tidigare är utlovat på framtiden, som till exempel tandvårdsreformen.

Vi socialdemokrater har en annan agenda. Vi är inte nöjda med den välfärd vi har idag. Visst fungerar mycket bra och visst gör alla de som arbetar inom vård- och omsorgssektorn fantastiska insatser. Men det finns många brister. Ofta handlar det om service och tillgänglighet. Ibland handlar det om kostnader, till exempel i tandvården, eller att människor faller mellan stolarna, till exempel mellan kommunen och landstinget i psykiatrin. Vi ser därför stora behov som behöver åtgärdas för att man ska våga lita på att välfärden håller hög kvalitet den dag som man behöver den. Det går före stora skattesänkningar.

Alla ska ha rätt till en god sjukvård på lika villkor

Vi socialdemokrater vill att det ska vara människors behov som ska styra prioriteringarna i hälso- och sjukvården. Den med störst behov ska behandlas först. Vi kan aldrig acceptera att det är plånbokens tjocklek som ska avgöra tillgång och kvalitet i vården. Undersökningar visar att även om svensk sjukvård i internationell jämförelse är unikt jämlik så finns det oacceptabla skillnader i tillgänglighet mellan kvinnor och män, mellan infödda svenskar och nya svenskar samt mellan ung och gammal. Det gäller även skillnader mellan olika landsting/regioner.

I Stockholms läns landsting införs nu en ersättningsmodell för primärvården som innebär en kraftig omfördelning av resurser. Människor som bor i områden där de allra flesta är välbärgade och friska kommer att få en hälso- och sjukvård med bättre tillgänglighet och fler läkare medan människor som bor i andra områden med ohälsa, arbetslöshet och sociala problem förlorar nästan hälften av primärvårdens resurser. Vi socialdemokrater menar att detta strider mot hälso- och sjukvårdslagens intentioner.

För att säkra en nationellt likvärdig vård är det nödvändigt att utveckla de nationella kvalitetsregistren inom vården, liksom nationella riktlinjer och öppna jämförelser. Men frågan är om det räcker. Vi vill även utreda andra sätt att säkra lika vård för medborgarna. Det kan handla om vårdutbildningarnas utformning och dimensionering, likvärdiga ekonomiska villkor i olika landsting/regioner, samordning av de olika statliga myndigheternas arbete inom vården, tillsynens utformning och omfattning, finansieringen av läkemedelsförmånen, klinisk forskning och erfarenheterna av den nyligen införda rikssjukvården. Men det kan också handla om att förtydliga hälso- och sjukvårdslagen för att förhindra att ett landsting fördelar resurserna uppenbart ojämnt. I en sådan utredning bör Ansvarskommitténs arbete vara en viktig utgångspunkt.

Den borgerliga regeringen går i motsatt riktning. Efter stopplagstiftningens avskaffande är det fritt fram att sälja ut även universitetssjukhus eller göra 'vårdgallerior' av Sveriges högspecialiserade forsknings- och utbildningssjukhus. Samtidigt har det blivit tillåtet för sjukhus som drivs på entreprenad åt landstingen att ta emot privatbetalande patienter och ge dem förtur.

Vi socialdemokrater motsätter oss detta systemskifte. Vi vill i lag reglera att universitetssjukhus inte får läggas ut på entreprenad, att inget landsting får lägga ut alla sina sjukhus på entreprenad, att entreprenad drivna sjukhus som har sin finansiering från skattemedel inte får ta emot privatbetalande patienter och att ett privat sjukhus som finansieras av skattemedel inte ska kunna betala ut en allt för stor vinst till sina ägare.

Ja till strategisk läkemedelsanvändning - nej till slopat apoteksmonopol

Tack vare framgångsrik forskning och utveckling blir det möjligt att bota och behandla allt fler sjukdomar och skador. Det är en fantastisk framgång som räddar liv och höjer livskvaliteten för många människor. En viktig orsak är de många nya läkemedel som utvecklas. Idag är läkemedel den i särklass vanligaste behandlingsmetoden inom sjukvården. Samtidigt är problemen med felaktig läkemedelsanvändning stora. Många, inte minst äldre, har idag för många läkemedel eller läkemedel som inte passar ihop med varandra.

Mot bakgrund av att läkemedel både står för en stor och växande del av sjukvårdens kostnader och för en stor och tyvärr växande del av sjukvårdens skador är det viktigt att läkemedelsförsörjningen i landet är kostnadseffektiv och säker. Samtidigt ska den vara lättillgänglig och lika för alla. Regeringens ideologiskt motiverade planer på att

avreglera apoteksmonopolet riskerar att leda utvecklingen i fel riktning. Öppnas distributionen av läkemedel för kommersiella intressen kommer apotekens roll att förändras. Idag är apoteken en extra instans som kan föreslå billigare likvärdiga alternativ och göra en extra kontroll av eventuella risker för att läkemedel motverkar varandra. Kommersialiserar apoteken får vi apotek som snarare driver fram en dyrare läkemedelskonsumtion - som vare sig är önskvärd för patienterna eller skattebetalarna. Däremot är vi öppna för att låta fler än apoteken sälja vissa enklare receptfria läkemedel, till exempel nässpray och allergimedel.

Alla ska ha råd med tandvård

Alla ska ha rätt till en god tandhälsa. Socialstyrelsens senaste enkätundersökning visar att så många som var fjärde person uppger att de avstår från tandvård av ekonomiska skäl². Bland ungdomar uppger 40 procent att de inte besöker tandvården på grund av att det är för dyrt.

Vi socialdemokrater beklagar att regeringen har dragit frågan om en tandvårdsreform i långbänk. I de borgerliga partiernas valmanifest utlovades reformen från den 1 juli 2007. I budgetpropositionen för 2007 sköts reformen upp till den 1 januari 2008. I 2007 års ekonomiska vårproposition sköts reformen fram ytterligare en gång – nu skulle ett förslag om reformen lämnas först i början av 2008. I årets budgetproposition finns inget datum för genomförandet preciserat. Det visar på bristande engagemang från regeringens sida.

Utöver regeringens satsning på skydd mot höga kostnader och en tandvårdscheck för att sänka kostnaderna för den förebyggande tandvården vill vi socialdemokrater särskilt stärka tandvården för unga. Vi vill förlänga den tid då tandvården är avgiftsfri till 24 års ålder. Dessutom vill vi satsa mer på förebyggande tandvård.

En nationell handlingsplan för psykiatri

Vården och omsorgen av personer med psykisk sjukdom behöver utvecklas och förstärkas. Den socialdemokratiska regeringen tillsatte en stor psykiatriutredning 2003 som fick uppdraget att brett se över organisation och resursbehov. Denna utredning blev

---

² Socialstyrelsens rapport "Folkhälsa – Lägesbeskrivning 2006", februari 2007

klar för ett år sedan, men fortfarande har regeringen inte lämnat några besked, tillskjutit några resurser eller aviserat någon proposition.

Det finns stora brister när det gäller de psykiskt sjukas och funktionshindrades möjlighet till vård, omsorg, boende rehabilitering och sysselsättning. Såväl verksamheten inom den slutna som öppna psykiatrin behöver förstärkas. Det behövs ett brett program för kompetensutveckling för personalen, fler vårdplatser, särskilda insatser för psykiskt sjuka/störda ungdomar i åldern 18-25 år, bättre möjligheter till rehabilitering och sysselsättning, en prioritering av barn- och ungdomspsykiatrin och en särskild vårdgaranti för psykiska sjukdomar som tryggar sambandet mellan utredning och påbörjandet av behandling. Vi socialdemokrater kräver en nationell handlingsplan för psykiatrin och satsar 2,4 miljarder på psykiatrin 2008-2010.

En bättre vård och omsorg om de äldre

Vi socialdemokrater lanserade under våren 2006 en utvecklingsplan för vården och omsorgen om de äldre. Den innehöll ett flertal initiativ, till exempel riktade satsningar till kommuner och landsting för att förbättra vården om de svårast sjuka och demenssjukvården, mer resurser till forskning om äldre och teknikutveckling, stöd till anhöriga, kompetensutveckling till personalen och ett investeringsstöd för byggande av särskilda boenden. Totalt omfattar denna utvecklingsplan 2 miljarder kronor 2008.

Den borgerliga regeringen föreslår nu att 150 miljoner kronor av dessa resurser ska användas för att stimulera kommunerna att lägga ut sin äldreomsorg på entreprenad. Vi motsätter oss att staten av ideologiska skäl prioriterar äldreomsorg på entreprenad. Det bör vara varje kommuns egen sak att avgöra lämpliga driftformer. Vi vill istället fullfölja satsningen på kompetensutvecklingen för personalen i äldreomsorgen och föreslår att Kompetensstegen i äldreomsorgen ska få fortsätta de kommande åren.

I årets budgetproposition föreslår regeringen ett nytt mål för äldrepolitiken. Vi vill skärpa detta mål så att alla äldre i Sverige garanteras en likvärdig vård när det gäller både tillgänglighet och kvalitet. All offentlig finansierad vård och omsorg ska hålla hög kvalitet.

Trygga försäkringar

Vem som helst kan bli sjuk, råka ut för en arbetsolycka eller förlora sitt arbete. Därför behövs socialförsäkringar och arbetslöshetsförsäkringar som ger alla ett gott försäkringsskydd. Den borgerliga regeringen inledde mandatperioden med besparingar i trygghetsförsäkringarna för att finansiera sina skattesänkningar. Trots kritik har de inte ändrat inriktning. Även i budgetpropositionen för 2008 föreslås nya försäkringar i arbetslöshetsförsäkringen, föräldraförsäkringen och sjukförsäkringen.

Vid årsskiftet sänktes ersättningen i sjukpenningen från 80 till 79 procent (80 X 0,989 procent). Nu föreslås en ytterligare sänkning till 77,6 procent (80 X 97 procent). Därtill ska ersättningen sänkas till 72,7 procent (75 X 97 procent) efter ett års sjukskrivning.

Fortsätter regeringen på samma sätt under de kommande åren kommer ersättningsnivåerna att bli en procentenhet lägre för varje år som passerar. Vi socialdemokrater säger nej till dessa nya förändringar och vill höja ersättningsnivån till 80 procent. Vi vill också höja taket i sjukpenningen till 10 prisbasbelopp redan 2008.

Regeringen föreslår därutöver att den som har varit sjukskriven maximalt ska kunna få 75 procent av sin inkomst i ersättning – oavsett om den har kompletterande avtalsförsäkringar eller inte. Hade en sådan lagändring införts för framtida avtal hade det varit ett brott mot arbetsmarknadens parterers fria avtalsrätt. Nu drabbar det därtill de som tidigare har avstått löneutrymme till förmån för avtalsförsäkringar som fryser inne.

Regeringen föreslår också ytterligare förändringar i föräldrapenningen. Vi menar att en generös föräldrapenning är en grundbult för familjers trygghet – och för såväl mammors och pappors möjlighet att ta hand om sina barn när de är små. Därför säger vi nej till regeringens sänkning av ersättningsnivån och föreslår att ersättningen ska höjas till 80 procent. Vi vill också höja taket i havandeskapspenningen och den tillfälliga föräldrapenningen (de så kallade VAB-dagarna) till 10 prisbasbelopp 2008.

Bättre stöd tillbaka i arbete

Det är glädjande att sjukfrånvaron fortsätter att sjunka. Men många människor går fortfarande sjukskrivna alldeles för länge i väntan på vård och rehabilitering. Dessutom är det alldeles för många som får sjuk- och aktivitetsersättning, det som i dagligt tal kallas förtidspension. Särskilt allvarligt är det att antalet unga som beviljas aktivitetsersättning har ökat under de senaste åren.

Under förra mandatperioden vidtogs en rad åtgärder för att få fler sjukskrivna tillbaka i arbete. Till exempel infördes finansiell samverkan på rehabiliteringsområdet, en sjukvårdsmiljard för att få sjukvården att medverka bättre till att minska ohälsan och ökade drivkrafter för arbetsgivarna. Ett arbete drogs också igång för att skapa gemensamma riktlinjer för sjukskrivning. Samtidigt växte insikten om att det inte skulle räcka med att lappa och laga i de befintliga systemen. Ett större och mer samlat grepp om hela sjukskrivningsfrågan krävdes. Därför tillsattes bland annat Socialförsäkringsutredningen som i slutet av förra året presenterade sina analyser. Regeringen följer dock inte upp detta arbete.

I stället för att förbättra möjligheterna till rehabilitering och stärka arbetsgivarnas ansvar inledde regeringen mandatperioden med att ta bort arbetsgivarens skyldighet att göra rehabiliteringsutredning, lägga ett förslag om sjukintyg från första dagen och minska Försäkringskassans personal.

I budgetpropositionen för 2008 aviserar regeringen en satsning på en så kallad rehabiliteringsgaranti. Det låter bra – men några nya resurser för garantin tillförs inte. I stället minskas de medel som idag finns till förfogande för köp av arbetslivsinriktade rehabiliteringstjänster och tryggheten för de sjukskrivna försämras. Risken är att regeringens rehabiliteringsgaranti bara blir en sorteringsgaranti.

Därutöver föreslår regeringen ökade möjligheter för arbetsgivare att säga upp sjukskrivna redan efter tre till sex månaders sjukskrivning. Inga krav ställs heller på arbetsgivarna.

Vi socialdemokrater vill istället satsa på att utveckla företagshälsovården och satsa på aktiva rehabiliteringstjänster. Förra mandatperioden beslutade regeringen om en omfattande genomgång av sjuk- och aktivitetsersättning, med syfte att bedöma deras arbetsförmåga och se hur den kan bättre tas tillvara, det så kallade PILA-projektet. Genomgången är viktig och arbetssättet bör därför införlivas i försäkringskassans ordinarie verksamhet. Syftet är att stödja människor i omställning och bygga fler broar tillbaka till arbetslivet. Vi är öppna för att titta på en mer flexibel användning av sjukförsäkringen för personer med sjuk- och aktivitetsersättning, utökade möjlighet till vilande förtidspension och nya regler för bostadstillägget för personer med sjuk- och aktivitetsersättning. Däremot avvisar vi förslag som begränsar förtidspensionärernas möjlighet att engagera sig ideellt i samhällslivet. I en demokrati som vill vara representativ för alla och möjliggöra många delaktighet måste även sjuka och handikappade få arbeta ideellt, utan att bli ekonomiskt bestraffade.

En modern familjepolitik

Vi socialdemokrater är oroade över att regeringens omoderna familjepolitik. Mandatperioden inleddes med försämringar i föräldraförsäkringen och den tillfälliga föräldrapenningen (de så kallade VAB-dagarna), och i höstens budgetproposition föreslås ett vårdnadsbidrag. Därtill fortsätter regeringen på den inslagna linjen med en successiv urgröpning av föräldraförsäkringen.

Vi socialdemokrater vill ha en familjepolitik grundad på barnets bästa, generell välfärd samt jämställdhet mellan män och kvinnor. Därför motsätter vi oss regeringens förslag till ny målsättning för familjepolitiken som innebär att ambitionen att jämna ut klyftorna mellan familjer med barn försvinner. Det är en oacceptabel ambitionsänkning som leder till bredare klassklyftor.

Det finns många anledningar att kritisera regeringens vårdnadsbidrag. För det första innebär det ett avsteg från arbetslinjen. För det andra riskerar vårdnadsbidraget att urholka den allmänna förskolans resurser. Särskilt eftersom staten inte kompenserar kommunerna för vårdnadsbidraget, vilket kommer att leda till minskad personaltäthet och större barngrupper – just som barngrupperna i förskolan äntligen har minskat.

För det tredje är vårdnadsbidraget inte utformat på ett sådant sätt att man kan rekommendera någon att utnyttja det. Nivån är låg och inte pensionsgrundande. För en person som tjänar 20 000 kronor i månaden och som stannar hemma räcker det inte ens för att kompensera för de uteblivna pensionsinbetalningar på 3 400 kronor som han eller hon går miste om varje månad. Nivån på vårdnadsbidraget leder också till att ensamstående föräldrar inte har någon möjlighet att utnyttja det.

I Norge kan man nu se effekterna av det vårdnadsbidrag, så kallat kontantstötte, som den förra norska regeringen införde för ett antal år sedan. ”Kontantstötte” kom att bli en reform som tog kvinnorna från arbetsmarknaden – över 96 procent av bidragstagarna var kvinnor. Värst utsatta blev kvinnor med utländsk bakgrund i storstadsområdena. En redan tidigare svag förankring i arbetslivet försämrades ytterligare när vårdnadsbidraget blev den försörjning de hänvisades till. Norge står nu i begrepp att avveckla vårdnadsbidraget.

Erfarenheterna från Norges visar också på andra allvarliga negativa effekter. Språkutvecklingen för barn i invandrarfamiljer som har utnyttjat kontantstötte har varit sämre än för de barn som deltagit i förskolan. Vårdnadsbidraget motverkar integrationen

i samhället. Även andra länders erfarenheter visar att det är en övervägande majoritet kvinnor som nyttjar bidraget. Det är alltså ett rejält kliv tillbaka för jämställdheten. Dessutom beskärs barns rätt till förskola. Det kan inte vi acceptera. Vi värnar kombinationen en god och väl utbyggd förskola för alla, tillsammans med en generös och flexibel föräldraförsäkring.

Vi socialdemokrater har räckt ut en hand till regeringen. Om regeringen avstår från att införa vårdnadsbidraget är vi beredda att ingå en överenskommelse om en jämställdhetsbonus i familjepolitiken. Vårt erbjudande skapar därmed en möjlighet till en parlamentarisk uppgörelse som garanterar en hållbar familjepolitik som inte utsätts för förändring vid varje regeringsskifte.

En andra chans i föräldraförsäkringen

Vem har inte träffat pappor som säger att de hade agerat annorlunda om de fick ta småbarnsåren i repris? Det är ofta fäder som ångrar att de inte var föräldralediga. Plötsligt står de där med barn som börjat skolan eller kanske redan är i tonåren – och då har deras föräldrapenningdagar för länge sedan brunnit inne. Vi är beredda att ge alla som inte har utnyttjat sin föräldrapenning medan barnen var små en andra chans 2009 och 2010. Det kan bidra till en förbättrad relation mellan förälder och barn att ge möjlighet till ett besök i skolan eller skapa tid och ork för föräldern att vara ute på stan på kvällarna.

Vi socialdemokrater vill även utveckla föräldraförsäkringen för att öka barns tillgång till båda föräldrarna och för ett jämställt föräldraskap. Vi är beredda att utveckla fler förslag baserade på föräldraförsäkringsutredningen för att knyta en större del av föräldraförsäkringen till respektive förälder.

Bättre trygghet för förtidspensionärer

Att försämra förtidspensionärernas ålderspension, som regeringen drev igenom förra året, är ett brott mot den breda och internationellt mycket uppmärksammade pensionsöverenskommelsen. Det skedde utan att regeringen konsulterade oss socialdemokrater – i direkt motsats till hur vi agerade i pensionsfrågan under vår regeringstid. Varje förändring i pensionsöverenskommelsen underställdes och förankrades med den dåvarande oppositionen.

Vi har vid flertalet tillfällen – såväl under hand som offentligt – försöka förmå regeringen att dra tillbaka sitt beslut. Alla sådana diskussioner har emellertid varit fruktlösa. Regeringen har nu i årets budgetproposition bekräftat sin position: Besparingen ligger fast. Förtidspensionärerna skall få sämre ålderspension.

I den här motionen föreslår vi att förtidspensionärernas ålderspension ändras tillbaka i enlighet med pensionsöverenskommelsen. Utgiftsområde 10 tillförs 1,7 miljarder kronor från och med 1 januari 2008 samtidigt som pensionssystemet, som ligger utanför statsbudgeten tillförs motsvarande intäkter. Det innebär att återgång till de överenskomna reglerna och att åtgärden är neutral i det offentliga sparandet.

Med detta förslag anvisar vi en väg för regeringen att ta sig ur det hörn som man har målat in sig i. Vårt förslag försämrar inte de offentliga finanserna samtidigt som förtidspensionärerna inte behöver riskera en försämrad ålderspension.

Om regeringen ändå väljer att stå kvar vid sitt beslut har den ensidigt brutit den för Sverige så viktiga pensionsöverenskommelsen. En pensionsöverenskommelse som vårdas gemensamt av fem partier finns då inte längre. För det kommer den borgerliga regeringen att bära det fulla ansvaret.

Därutöver vill vi förbättra den ekonomiska tryggheten för alla som har sjuk- eller aktivitetsersättning. Vi vill förbättra bostadstillägget för förtidspensionärerna så att det blir lika bra som det för ålderspensionärer. Därför vill vi höja ersättningsnivån till 93 procent och taket till 5 000 kronor för sammanboende och 2 500 kronor för ensamstående i bostadstillägget för förtidspensionärer.

Trygghet mot brott

Att människor ska känna trygghet mot brott är en av grunderna för ett demokratiskt samhälle. Trygghet ger oss möjlighet att forma våra egna liv, otrygghet gör oss osäkra och begränsade.

Polisen spelar en viktig roll i arbetet att bekämpa brottsligheten. Vi socialdemokrater ökade anslagen till polisen med mer än 50 procent under vårt regeringsinnehav 1994-2006. Bara under de fyra senaste åren har 4 000 poliser utbildats. Aldrig i modern tid har det funnits så många poliser i Sverige som idag. Polisens arbete är viktigt, men enbart poliser räcker inte för att få bukt med brottsligheten. Brottslighetens orsaker måste bekämpas. Ur ojämlikhet, otrygghet, missbruk och segregation föds kriminalitet.

Den borgerliga regeringens politik som leder till ökade klyftor i samhället, riskerar att öka kriminaliteten.

Det är anmärkningsvärt att den borgerliga regeringens löften om att satsa på polisen nu kommer på skam. Redan i den tilläggsbudget som presenterades i årets ekonomiska vårproposition gjordes neddragningar på polisen med 40 miljoner kronor. I årets budgetproposition får polisen 208 miljoner kronor mindre för 2008 än vad den borgerliga regeringen redogjorde för i förra årets budgetproposition.

Detta är en märklig prioritering. Vi socialdemokrater anser att anslagen till polisen bör öka. Vi anslår därför ytterligare 110 miljoner kronor till polisen 2008. Vi vill öronmärka sammantaget 60 miljoner kronor, 20 miljoner per år under en treårsperiod, för att bekämpa barnpornografibrott och människohandel. Vidare ska kampen mot den grova kriminaliteten fortsätta. Polisen ska få tillgång till buggning och utökad telefonavlyssning i förebyggande syfte. Skyddet mot övergrepp mot kvinnor och barn måste förstärkas. Så kallad ”grooming” bör kriminaliseras. Barnahus ska finnas i varje län. Barnahus innebär att man samlar alla utredande myndigheter, stöd och behandling under ett och samma tak i en miljö som är anpassad för att i största möjliga mån minska påfrestningarna för barnet. Kontaktpoliser ska etableras ihop med skolorna.

Skatt efter bärkraft

Vi socialdemokrater strävar efter ett samhälle som bygger på idén om alla människors lika värde. Vi vill att samhället ska utformas så att det finns plats för alla, att ekonomiska och sociala skillnader utjämnas. Först då har alla människor möjlighet att utforma sitt liv utifrån sina drömmar.

Det senaste året har Sverige utvecklats i motsatt riktning. Klyftorna har växt, mellan höginkomsttagare och låginkomsttagare, mellan män och kvinnor och mellan olika landsdelar och stadsdelar.

Rättvisa skatter

Skatterna har förändrats kraftigt sedan den 1 januari 2007. Sammantaget kommer skatterna ha sänkts med 65 miljarder kronor om den nuvarande budgetpropositionen accepteras av riksdagen. Det är en historiskt stor skattesänkning som uppgår till hälften av de 130 miljarder kronor i skattesänkning som moderaterna föreslog i valrörelsen 2002. Dessutom kommer skatterna att sänkas ännu mer. Statsministern upprepade så sent som den 29 september 2007 att skatterna skulle ner till ett europeiskt genomsnitt.³

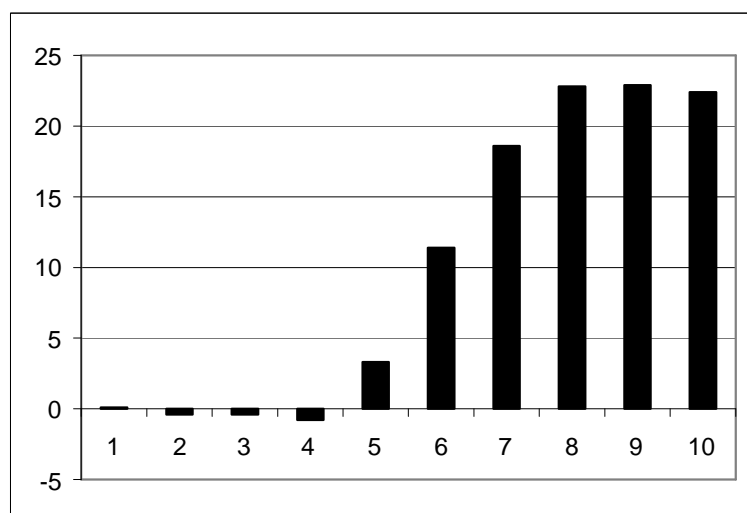
Skatterna har sänkts mest för höginkomsttagare och förmögna. Dessutom är det främst arbetslösa, sjuka och pensionärer som har fått finansiera skattesänkningarna. Det har lett till att klyftorna i Sverige har vidgats.

Riksdagens utredningstjänst har studerat konsekvenserna av den borgerliga regeringens politik. Effekterna är slående. De tre rikaste tiondelarna av befolkningen får nästan 70 procent av alla inkomstförstärkningar, medan de fyra tiondelarna med lägst inkomster får försämrade villkor eller oförändrade villkor. Detta trots att även årets budgetproposition är underfinansierad.

---

³ Svenska Dagbladet, 29 September 2007

Diagram 4 Förändrad nettoinkomst per decil av förslagen i budgetpropositionen för 2008, jämfört med gällande regler, år 2008

Källa: Riksdagens utredningstjänst

Vi socialdemokrater vill förändra skatterna så att de blir mer rättvisa och skattesystemet mer välfungerande. De övergripande utgångspunkterna för förändringen är att skatterna ska:

- trygga **finansieringen** av den gemensamma **välfärden**
- främja **sysselsättning och tillväxt**
- vara **omfördelande**
- vara **tydligt** och **enkelt** utformade

En möjlig skatteförändring för att skärpa omfördelningen i skattesystemet vore att införa en statlig inkomstskatt på 2 procentenheter, på inkomster överstigande 60 000 kronor i månaden. Det ger ungefär 900 miljoner kronor i ökade intäkter. Det är lika mycket som det kostar att sänka avgifterna i a-kassan till alla kommunalarbetare. I avvaktan på en samlad översyn av skattesystemet föreslår vi i denna budgetmotion följande förslag för ett rättvisare skattesystem.

Lägre skatt för pensionärer

Trots att det går bra för Sverige har den borgerliga regeringen valt att bortse från pensionärerna. Pensionärer betalar idag mer i skatt än personer som arbetar, vid lika inkomster. Det innebär att vi idag har en särskild pensionärsskatt i Sverige. Detta är inte rimligt. Vi anser att det nu är dags även för pensionärerna att få ökad köpkraft.

Ur ett principiellt perspektiv bör alla inkomster beskattas lika. Detta kräver dock en större översyn. I denna budgetmotion föreslår vi i stället ett höjt grundavdrag för alla pensionärer, så att den genomsnittliga skatten blir 2 000 kronor lägre per år. Därtill föreslår vi i vår tilläggsbudgetmotion att den avskaffade förmögenhetsskatten 2007 i stället ska användas till sänkt skatt för pensionärer.

Sänkta avgifter för medlemskap i a-kassan och nedskalat förvärvsavdrag

Den borgerliga regeringen har infört en ny skatt på avgifterna till a-kassan. Det har lett till kraftigt höjda avgifter. Många löntagare har fått sina avgifter höjda med upp till 300 kronor i månaden, och hundratusentals personer har tvingats lämna både a-kassa och fackförbund för att få hushållsekonomi att gå ihop. Detta innebär att många löntagare nu står utan försäkring vid arbetslöshet. Samtidigt har fackförbunden tappat många medlemmar. Det kan på sikt leda till att Sverige får fackliga organisationer som inte längre organiserar de breda löntagargrupperna, vilket i sin tur riskerar att leda till att världens mest förändringsbenägna och progressiva fack – det svenska – kommer att bli mindre villigt att ställa upp på nödvändiga, många gånger smärtsamma, strukturomvandlingar. Nu går regeringen vidare och knyter avgiften till arbetslöshetsnivån i respektive kassa.

Vi föreslår att avgifterna för medlemskap i a-kassan ska sänkas till den nivå som gällde före den 1 januari 2007. Det innebär att alla som är medlemmar i a-kassan får sänkta avgifter. Till exempel sjunker avgifterna för hotell- och restauranganställda med 300 kr i månaden, för handelsanställda med 240 kronor i månaden, för byggnadsarbetarna med 194 kronor i månaden och för kommunalarbetarna med 159 kronor i månaden.

De sänkta avgifterna i a-kassan finansieras genom att det ursprungliga förvärvsavdraget skalas ned med motsvarande summa. Denna omläggning innebär förbättrad köpkraft för de allra flesta.

Nej till andra steget i förvärvsavdraget

Regeringens förvärvsavdrag, som infördes vid årsskiftet, syftar till att öka skillnaderna mellan de som arbetar och de som inte arbetar. Effekten av förvärvsavdraget är att den som blir sjuk, arbetslös, frånvarande på grund av arbetsskada eller går i pension inte bara får lägre inkomst – den får dessutom höjd skatt. Det ökar orättvisorna i samhället, och drabbar alla som står utanför arbetsmarknaden. Dessutom är finansieringen djupt orättvis. Vi socialdemokrater accepterar inte en skillnad i beskattningen mellan arbetsinkomster och försäkringsinkomster eller mellan lön och uppskjuten lön.

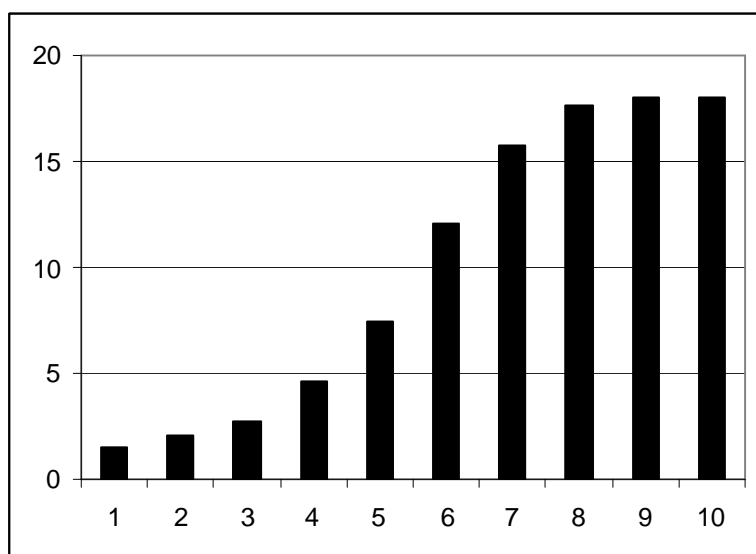
Ytterligare en finansieringskälla som den borgerliga regeringen använt sig av för att införa förvärvsavdraget är en skatt på trafikförsäkringspremier. Denna skatt är ett första steg i regeringens plan för ett systemskifte inom trafikförsäkringen. Kostnaderna för trafikskador ska brytas ur den allmänna sjukvården och privatiseras. Detta är principiellt felaktigt.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2008 att förvärvsavdraget ska byggas ut med ett andra steg. Denna förändring har beskrivits som att den ska komma låg- och medelinkomsttagarna till del, till skillnad från tidigare förändringar som gynnat de rika. Detta påståendet stämmer inte. De tre rikaste tiondelarna av befolkningen får 53,6 procent av den totala inkomstförändringen, medan de tre fattigaste tiondelarna får nöja sig med 6,3 procent. Den grupp som den borgerliga regeringen kategoriserat som medelinkomsttagare får 7,5 procent av inkomstförstärkningarna, medan den rikaste tiondelen får 18 procent.

Vidare ökar förslaget ytterligare skillnaden mellan de som arbetar och inte arbetar. Även denna gång är finansieringen orättvis. Ersättningen för sjuka och villkoren för deltidsarbetslösa försämrats. Vi socialdemokrater motsätter oss förslaget.

Diagram 5. Effekter av andra steget i förvärsavdraget – på decilgrupper

procent av den totala inkomstförändringen för befolkningen indelad i deciler

Källa: Riksdagens utredningstjänst (RUT)

Nej till avskaffad förmögenhetsskatt

Den borgerliga regeringen aviserade i vårpropositionen att förmögenhetsskatten skulle avskaffas retroaktivt från och med den 1 januari 2007. I budgetpropositionen för 2008 återkommer regeringen med ett förslag om detta.

Regeringens motiv för att avskaffa förmögenhetsskatten är märkligt. När de borgerliga partiledarna presenterade förslaget på Dagens Nyheters debattsida skrev de att förslaget är ”en långsiktig och viktig del i vårt reformarbete för att bryta utanförskapet”⁴. Men de som är arbetslösa eller har varit sjukskrivna en längre tid blir knappast hjälpta av att skatten sänks för dem som tjänar allra mest.

Många borgerliga debattörer har under senare år hävdats att förmögenhetsskatten har spelat ut sin roll och att den inte längre betalas av de rika – utan bara av vanliga villaägare. Så är inte fallet. Vi har låtit Riksdagens utredningstjänst utreda vilka det är som betalar dagens förmögenhetsskatt.

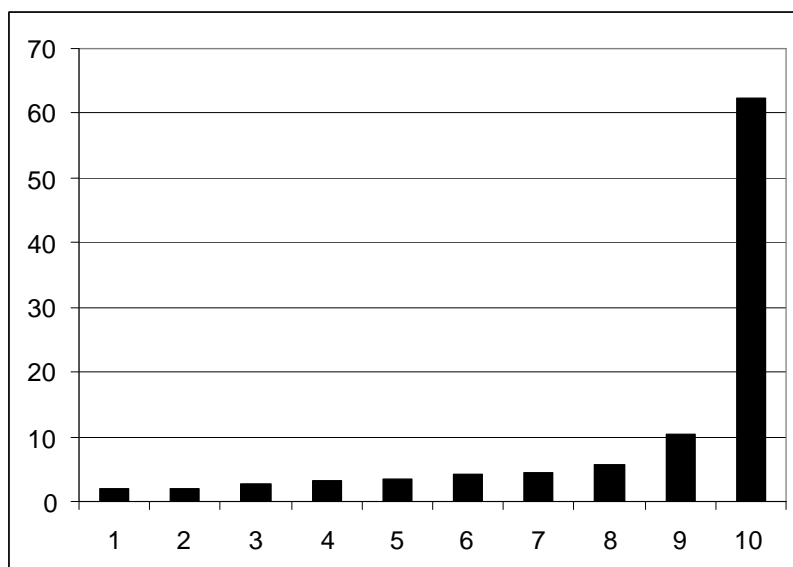
Statistiken från Riksdagens utredningstjänst visar att 60 procent av förmögenhetsskatten betalas av den tiondel av befolkningen som har de högsta inkomsterna – och det är således denna grupp som tjänar på att förmögenhetsskatten

⁴Dagens nyheter 2007-03-28

avskaffas. Därtill betalas 63 procent av förmögenhetsskatten av män, och endast 37 procent av kvinnor.

Diagram 6. Effekter av avskaffad förmögenhetsskatt – på decilgrupper

procent av den totala inkomstförändringen för befolkningen indelad i deciler

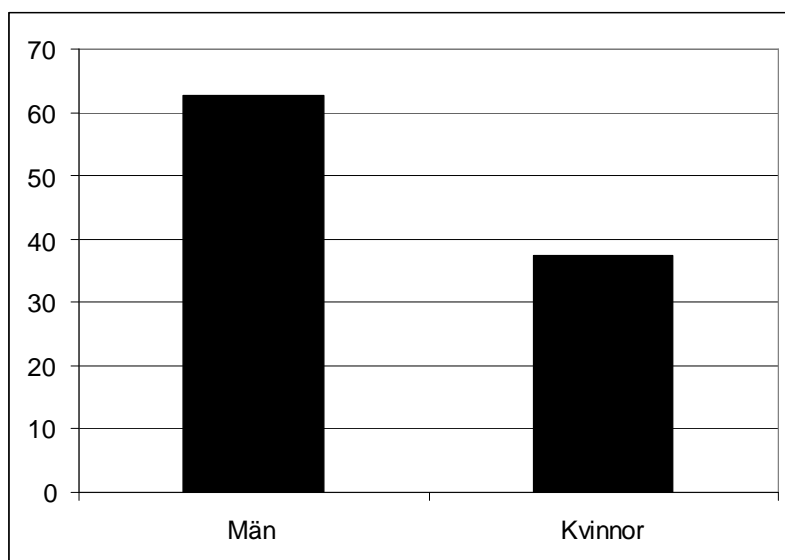
Källa: Riksdagens utredningstjänst

Det finns också stora regionala skillnader. I Stockholms län bor 20 procent av landets befolkning, men 44 procent av förmögenhetsskatten betalas in av personer som bor i Stockholms län. Samtidigt bor det i Stockholm många grupper som är förlorare på regeringens politik.

Men det är inte bara på decil- eller exempelnivå som effekterna av den avskaffade förmögenhetsskatten kan illustreras. Enligt statistik från SCB kommer knappt 200 personer att få en skattesänkning på mer än en miljon kronor var när förmögenhetsskatten avskaffas.

Diagram 7. Effekter av avskaffad förmögenhetsskatt för kvinnor och män

procent av den totala inkomstförändringen för befolkningen indelad i kvinnor och män

Källa: Riksdagens utredningstjänst

Förslaget om att avskaffa förmögenhetsskatten är inte fullt ut finansierat. Det är anmärkningsvärt. Dels för att de borgerliga partierna under valrörelsen lovade att de skulle finansiera sina skattesänkningar, krona för krona. Dels för att den borgerliga regeringen uppenbarligen behandlar skattesänkningar för vanliga löntagare på ett sätt och skattesänkningar för redan rika på ett annat.

Men regeringen stannar inte där. Förmögenhetsskatten ska inte bara avskaffas. Skatteverket ska inte längre samla in uppgifter om människors förmögenheter från och med inkomståret 2009. Det innebär att regeringen i praktiken inför en amnesti för de som undanhållit förmögenheter från beskattning – trots att finansministern så sent som våren 2007 sade att en skatteamnesti var utesluten. Detta öppnar också upp för fusk med förmånssystemen. Försäkringskassan kommer nämligen inte längre kunna kontrollera om personer som ansöker om bidrag har förmögenheter som inte ger de berättigande till stöd. Det rör sig exempelvis om ansökningar till bostadstillägg för pensionärer, studiemedel och underhållsstöd.

Vi socialdemokrater menar att skattesystemet ska vara rättvist, så att personer med stora inkomster och förmögenheter betalar mer i skatt än andra grupper. Vi avvisar därför tanken på att avskaffa förmögenhetsskatten. Konstruktionen av förmögenhetsskatten bör emellertid ses över i ett större skattepolitiskt sammanhang.

Rättvis beskattning av bostäder i stället för blå skatteväxling

Den borgerliga regeringen har efter flera turer i snart ett års tid – där olika förslag presenterats samtidigt som regeringen har fått skarp kritik av centrala remissinstanser – föreslagit stora förändringar i skatten på boende. Förslaget gynnar de med stora, dyra villor samtidigt som andra får betala notan, eftersom finansieringen av borttagande av fastighetsskatten ska ske inom bostadssektorn.

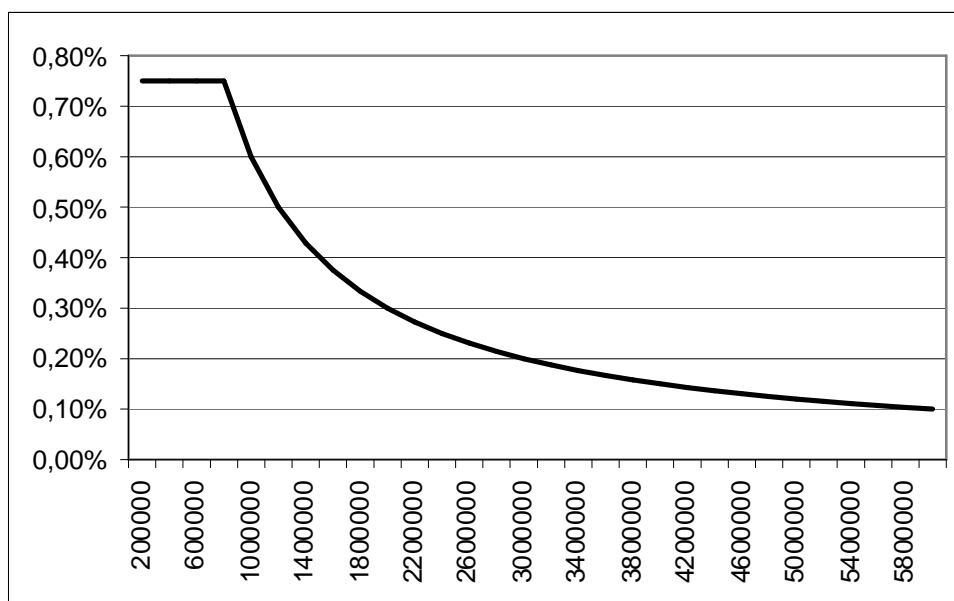
En person som äger en villa taxerad till 5 miljoner kronor får en skattesänkning på 44 000 kronor 2008. Då är inte effekten av den slopade förmögenhetsskatten medräknad. Därutöver kommer skatteförändringarna också att leda till att priserna på villor i attraktiva områden stiger – och då gynnas de redan rika ytterligare en gång i och med att värdeökningarna möjliggör ytterligare konsumtionsutrymme. Om personen dessutom äger ett hus utomlands, slipper han inte bara fastighetsskatten, han behöver heller inte erlägga den kommunala avgiften för sitt hus.

Samtidigt kommer alla andra att få betala, genom att andra skatter på boende höjs, nya skatter införs och regler som skyddar de med lägst inkomster avskaffas:

1. **En ränteskatt på 0,5 % av redan beviljade uppskov införs.** Enligt en beräkning från Riksdagens utredningstjänst hade 2006 158 000 personer beviljats uppskov för vinst när de sålt sin bostadsrätt. Det genomsnittliga uppskovet uppgick till 394 000 kronor. Den nya ränteskatten innebär en årlig skatt på nästan 2 000 kronor per år i genomsnitt för denna grupp. Därutöver ska ränteskatten också tas upp på uppskov vid försäljning av småhus. Detta innebär bland annat att de nybyggda hus som tidigare hade skattefrihet i fem år, nu i praktiken kan få betala skatt redan från första året.
2. **Uppskoven får inte längre uppgå till mer än 1,6 miljoner kronor.** En person/familj som från och med 2008 skaffar sig större uppskov än 1,6 miljoner kronor, måste realisera och betala kapitalvinstdskatt för den överskjutande delen.
3. **Möjligheterna till fortsatt uppskov genom arv, testamente, gåva och bodelning avskaffas förutom i undantagsfall.** Om exempelvis ett syskon får arva ett hus, måste denna betala in hela skatten på uppskovsbeloppet. Det kan röra sig om hundratusentals kronor.

4. **Begränsningsregeln avskaffas, förutom för pensionärer.** Det innebär enligt Riksdagens utredningstjänst att omkring 15 000 – 20 000 personer med låga inkomster får höjd skatt, trots löften om motsatsen
5. **Frysningen av taxeringsvärdena upphör.** Skatterna kommer återigen att börja höjas för dem som bor i områden med stigande huspriser. För hushåll vars hus är värda mindre än 800 000 kronor, kommer detta på sikt att innebära höjda skatter.
6. **Reavinstskatten höjs till 22 procent.** Vid en vinst på exempelvis 500 000 kronor ökar skatten med 10 000 kronor.
7. **Taket i fastighetsskatten räknas upp.** Taket i fastighetsskatten, som för 2008 hamnar på 6 000 kronor istället för de 2 800 kronor som presenterades i regeringens ursprungliga förslag, är inget fast tak. Det kommer att höjas successivt. Det innebär att alla får höjd fastighetsskatt med tiden. Taket i den kommunala avgiften innebär att personer med lågt värderade hus, får betala högre skatt i förhållande till sitt hus taxerade värde, än personer som har hus med höga taxeringsvärden (se Diagram 8)

Diagram 8. Fastighetsskatt enligt budgetpropositionen för 2008, som andel av taxeringsvärde

Regeringens blå skatteväxling drabbar särskilt bostadsrättsinnehavare i Stockholm. För landets bostadsrättsföreningar införs nämligen en avgift på 1 200 kronor per lägenhet och år, samtidigt som räntan på tidigare vinster på 0,5 procent också drabbar bostadsrättsägare. Detta innebär att kostnaderna för den enskilda bostadsrättsinnehavaren ökar i Stockholmsområdet. Enligt de räkneexempel som HSB presenterar kan boendekostnaden öka med 1 500 – 2 000 kronor om året för de som bor i Stockholms innerstad, och ännu mer för de som bor i övriga Stockholmsregionen.

Regeringen föreslår också att det kommunala utjämningsystemet ska justeras för förändringen av fastighetsskatten. Men regeringen föreslår ingen kompensation för framtida förändringar av taxeringsvärden och fastighetsskatt. Det riskerar att missgynna många glesbygdskommuner. Regeringen måste i sin kommande proposition om fastighetsskatten klargöra hur den ska kombineras med det kommunala utjämningsystemet så att det inte leder till ökade skillnader mellan kommunerna.

En rättvis boendebeskattning

Den socialdemokratiska regeringen förberedde en översyn av hela skattesystemet – inklusive fastighetsskatten. I avvaktan på den ansåg vi att uttaget av fastighetsskatt skulle frysas på 2006 års nivå. Vi anser att vi inte behöver ta ut mer fastighetsskatt än idag. Likaså anser vi fortfarande att fastighetsskatten måste ses över eftersom dagens system har brister. Vi kan emellertid inte acceptera att en sådan översyn leder fram till det som den borgerliga regeringen nu föreslår – störst skattesänkningar till de som har de exklusivaste husen, som betalas av alla andra boende.

Vi vill förändra fastighetsbeskattningen så att den blir:

- **Rättvis.** Slott och koja ska inte beskattas lika, fastigheter med lågt taxeringsvärde ska ha lägre skatt än fastigheter med högt taxeringsvärde. Detta ska ske genom en omfördelning inom systemet.
- **Förutsägbar** för den enskilde fastighetsägaren
- **Rimlig.** Vanliga löntagare med vanliga inkomster ska inte betala oproportionerligt hög skatt i förhållande till sin inkomst.

